

Pääkirjoitus – Editorial
Olavi Koivukangas

Lars Ljungmark
**Clifford Sifton + Nikolaj
Bobrikoff = Finns in Alberta**

Pekka Nevalainen
**Inkerinmaa – Suomelle
tuttu ja tuntematon**

Erika Kuhlman
**On the Move, on Their Own:
Female Finnish Immigrants in
Red Lodge, Montana**

Tutkimussihteerin palsta
Timo Virtanen

Katsauksia

Tiedotuksia – Notices

Kirjat – Books

**Saapuneita julkaisuja –
Publications received**

1991

1

SIIRTOLAISUUS

MIGRATION

Siirtolaisuus – Migration

18. vuosikerta – 18th year

Siirtolaisuusinstituutti • Migrationsinstitutet • Institute of Migration
Piispankatu 3, SF-20500 Turku, Finland, Puh./Tel. (9)21-317 536

- *Päätoimittaja/Editor-in-Chief:* Olavi Koivukangas
- *Toimitussihteeri/Editorial Assistant:* Taimi Sainio
- *Toimittajat/Editors:* Maija-Liisa Kalhama, Timo Virtanen
- *Taitto/Lay-Out:* Anne Seppänen
- *Toimituskunta/Editorial Board:* Siirtolaisuusinstituutin hallitus/
Administrative Board of the Institute of Migration
- *Tilauhinna:* 40 mk/vuosi (4 numeroa), PSP Tu 495 90-3
- *Subscriptions:* Finland and Scandinavia 40 FIM,
other countries \$12 (4 issues)

Siirtolaisuusinstituutin hallitus/ Administrative Board of the Institute of Migration:

Rehtori (SSKH) *Tom Sandlund*,
Åbo Akademi ja Helsingin
yliopisto, puheenjohtaja

Professori *Erkki Asp*,
Turun yliopisto

Toiminnanjohtaja *Martti Häikiö*,
Suomi-Seura r.y.

Lähetystöneuvos *Juha Knuuttila*,
Ulkoasiainministeriö

Apulaisprofessori *Olli Kultalahti*
Tampereen yliopisto

Neuvott. virkamies *Risto Laakkonen*,
Työministeriö

Rakennusneuvos *Raimo Narjus*,
Seutusuunnittelun Keskusliitto

Apulaisprofessori *Martin Panelius*,
Opetusministeriö

Ohjelmajohtaja *Aimo Pulkkinen*,
Väestöliitto

VTM *Tuula Rosas*,
Turun kaupunki

Henkilökunta/Staff:

Olavi Koivukangas,
johtaja/Director

Ismo Söderling,
tutkimussihteeri, virkavapaalla/
Research Secretary, off duty

Timo Virtanen,
vs. tutkimussihteeri/
Research Secretary

Maija-Liisa Kalhama,
osastosihteeri/Departmental Secretary

Seija Sirkkiä,
toimistosihteeri, virkavapaalla/
Bureau Secretary, off duty

Taimi Sainio,
vs. toimistosihteeri/Bureau Secretary

Anne Seppänen,
toimistovirkailija/Assistant Clerk

Tutkimus- ja toimistoapulaiset/
Research and Office Assistants:
Leena Hastela, Marko Luojus

Tutkijat/Research Officers:
Rainer Grönlund, Kimmo Koiranen,
Jouni Korkiasaari

Siirtolaisrekisteri/Emigrant Register:
Matti Kumpulainen,
toimistosihteeri/Bureau Secretary
Sirkka-Liisa Laurila, Elisabeth Uschanov
tallentajat/Computing Officers

Kansi: Siirtolaisuusinstituutin valokuva-arkisto,
0177/Kanada.

Cover: Institute of Migration, Photographic Collec-
tions, 0177/Canada.

Uusi ulkomaalaislaki

Viimeisenä varsinaisena työpäivänään 15.2.1991 Suomen neljä vuotta sitten valittu eduskunta hyväksyi uuden ulkomaalaislain, jossa täsmennetään mm. turvapaikkamenettelyä koskevia säädöksiä. Turvapaikan antamisesta päättää sisäasiainministeriö, jonka päätöksestä voi valittaa turvapaikkalautakuntaan.

Lain yhtenä ongelmana oli kysymys, miten kohdella henkilöä, jolle ei haluta antaa turvapaikkaa. Niinpä kiello lähetetään ketään alueelle, jossa hän saattaisi joutua epäinhimillisen kohtelun tai vainon kohteeksi, on otettu niin rajalta käännyttämistä kuin maasta karkottamista koskeviin säännöksiin. Sosiaali- ja terveysministeriöön perustetaan ulkomaalaisvaltuutetun virka ulkomaalaisten aseman turvaamista sekä ulkomaalaisten, viranomaisten ja järjestöjen yhteistoiminnan edistämistä varten.

Eduskunta poisti ulkoasiainvaliokunnan ulkomaalaislakia käsittelevästä mietinnöstä kannanoton, jonka mukaan Suomessa olisi selvitettävä mahdollisuudet myöntää turvapaikan hakijoille ns. subjektiivinen oikeus turvapaikkaan. Eduskunnan enemmistön hyväksymä sanamuoto ”voidaan antaa turvapaikka” on tulkittu siten, että Suomi on tiukan pakolaispolitiikan kannalla. Muotoilu kieltämättä jättää laajan harkintavallan viranomaisille. Mutta sanamuoto ei kuitenkaan estä Suomea harjoittamasta hyvin humaania ja edistyksellistä pakolaispolitiikkaa. Olennaista on se, kuinka uutta ulkomaalaislakia sovelletaan käytäntöön. Eduskunta myös edellytti, että perustettavalle turvapaikkalautakunnalle taataan sen toiminnan alusta alkaen riittävät voimavarat. Toinen edellytys, että turvapaikan hakijalle järjestetään mahdollisuus työntekoon, jos anomuksen käsittelyaika venyy pitkäksi, lienee vaikeampi toteuttaa. Tämä ongelma ratkeaisi sillä, että turvapaikka-anomusten käsittely saataisiin lyhennetyksi 2–3 kuukautteen.

Hyväksymällä uudistetun ulkomaalaislain Suomi on astunut yhden askeleen kohti monikulttuuriyhteiskuntaa.

Olavi Koivukangas

The New Aliens Act in Finland

On 15 February 1991, its last working day, the outgoing Finnish Parliament elected four years ago passed a new Aliens Act, which amends the procedures for applications for asylum by refugees. Responsibility for the granting of asylum is vested in the Ministry of the Interior, and there is the right of appeal to an Asylum Board.

One of the problems faced in the new legislation is deciding what to do with persons whose applications for asylum are refused. A stipulation has therefore been written into the procedures both for refusing entry at the frontier and for deportation, that persons may not be sent to a place where they are liable to become subject to inhuman treatment or persecution. A Commissioner for Aliens is to be appointed within the Ministry of Social Affairs and Health, to safeguard the status of foreigners within Finland, and to promote better collaboration between them and the authorities and other organizations.

A proposal by the Parliamentary Foreign Affairs Committee, which was defeated in the full session of Parliament, was that the possibilities should be explored of recognizing the 'subjective right to asylum'. The phrasing approved by Parliament, which states that Finland "may grant asylum", has been interpreted as implying a strict approach to refugee policy by Finland; nor can it be denied that this wording leaves extensive discretion to the authorities.

On the other hand, this wording does not prevent Finland from implementing human and progressive refugee policies. The vital question now is how the new regulations are in fact put into effect. Parliament has stipulated that the new Asylum Board must be provided from the outset with the resources needed to operate properly. A second stipulation is that in cases where the processing of applications for asylum becomes very drawn out, applicants should be allowed to take up work, but this is likely to be harder to implement in practice. This problem could be solved, however, if the time taken to process applications were reduced to 2–3 months.

With the approval of this new Act, Finland has taken another step towards becoming a multicultural society.

Olavi Koivukangas

Lars Ljungmark

Clifford Sifton + Nikolaj Bobrikoff = Finns in Alberta

The first federal government in Canada started an active immigration policy, first directed toward Great Britain. In 1873 the European continent was included in the campaign and so was also the Scandinavian kingdoms where an agency was in work 1873–1876 when it was withdrawn because of lack of success (Ljungmark 1982, 21–42).

Finnish emigrants favorites in Canada

In 1881 Prime Minister MacDonald saw Scandinavian emigrants in Liverpool on their way to USA. He thought they would be excellent farmers on the Canadian prairies in Manitoba and the North West. To start a new Scandinavian campaign he sent the Canadian agent in Liverpool, John Dyke, to the Scandinavian countries. During this trip John Dyke learned that Finland probably was the best country for the Canadian emigration promoters. Here USA and Canada were on equal footing in difference to in Sweden, Norway and Denmark where USA after thirty years of emigration to the American Middle West held

the emigration market (Ljungmark 1988, 215–225).

To get nucleus of Finns to Canada was in the centre of Dyke's mind during the following years. He tried, and succeeded, to get Finns as railroad workers at Canadian Pacific's construction areas in Ontario. But to get them, after the construction had finished, to settle to Manitoba's prairies was harder. Most of them went with their earnings to USA. Some went to new railroad work at the Canadian Pacific's construction areas further west in the Rocky Mountains. None went to the prairie land. No Finnish nucleus were formed. In this way Finland disappeared from the Canadian immigration promotion in the 1880s and early 1890s.

With the new liberal regime under Prime Minister Laurier in 1896 came a vigorous immigration policy led by Clifford Sifton, Minister of Interior. He was himself from the Canadian North West and was convinced that what Canada needed above all was farmers. To get immigrants of that kind the department partly focused its activities on the Scandinavians in USA. Sifton also started a state sponsored immigration from Russia, Galizians from Ukraina and the Christian sect, the Doukhobors from Georgia (Troper 1972). As expert on emigration from central and northern Europe professor Wal-

Lars Ljungmark, Docent, University of Gothenburg, Sweden, researches the Canadian immigration promotion 1870–1930.

ton-Jones from Montreal was sent to the Nordic countries to get ideas how to promote emigration from there. In his report he stressed the importance of more immigration literature in the Finnish language (Walton-Jones 1989, 64 ff).

Bobrikoff — a scapegoat that could be of use for the immigration promoters

At the same time, in spring 1899, Finland got in the centre for the Canadian newspapers. Behind was the rising Russian oppression and Russification in Finland manifested in the czar's manifesto of February 15th 1888. According to this manifesto the czar was entitled, without the Finnish Diet's consent, to enact laws enforceable in Finland. One of these laws was to change the rules for the men's military service which up to date had been in Finland's own army but now would be in Russian units at the same time as Finland's own army should be disbanded. The man who was to press this new Russian stamp on Finland was the new Governor — General Nikolaj Bobrikoff.

Against the new anti-Finnish Russian policy the whole western world reacted. In America a Finnish-American committee in New York sent out a manifest in which one asked for support in the fight against the Russian government (An Appeal... 1899). The Canadian press followed this appeal and got also inspiration from the English press reaction. Most papers were united against "the arbitrary suppression of the ancient rights of Finland by the czar's government". Many times the papers' disgust for the czar was united with a hope for an immigration to Canada of dissatisfied Finns (Finnish paper clippings).

This immigration aspect was based on news from London. Here Lord Strathcona, Canada's High Commissioner from 1896,

had always been very interested in the Canadian immigration campaign in Europe. In 1899 a Finnish emigration committee contacted him. Behind the committee were Finnish capitalists interested in the emigration industry and in a rising Finnish emigration. Leading among these men was Lars Krogius, head of the Finnish Steamship Co. which ran a line from Hanko to Hull. He was also agent for almost all Atlantic Steamship lines in Finland. Important was also Arthur Borgström from Helsinki engaged in the Finnish export business. Involved in the emigration project were also people who saw emigration as a fitting protest against the newly started Russian oppression symbolized by the February Manifesto. Leading in this group, with political interest in the emigration, was Konni Zilliacus, author in the staff of the liberal newspaper, the New Press (Nya Pressen) in Helsinki — a paper forbidden by the Russian governor-general the coming year (Letter 1; Kero 1974, 148–160).

A colony of Finnish young protest-emigrants

The goal for the committee was to start a Finnish colony in Canadian North West. The colonists would first of all consist of young men not willing to do Russian military service. Living together in the new country they could keep their Finnish background intact so that a remigration would be easy if the political climate in Finland became better. But above all a protest-emigration to a Finnish colony would morally strengthen the Finns back home in their flight against the Russian oppression (Zilliacus 1899, 292–300). Most of these "political" emigration promoters were from the educated class and far away from those sturdy farmers that Canada wanted. Lord Strathcona was from the

beginning aware of this and also that the colony plans not yet was so stable, but rested on how the Russification of Finland would proceed. He, however, did not make public his doubts but only his contacts with the Finnish emigration committee and its anti-Russian background (Letter 1).

This was the news that got the Canadian papers to combine their anti-Russian campaign with hopes on a great Finnish emigration. Many papers hoped "that the Canadian authorities will act with promptitude and catch the tide of emigration from Finland that is likely to set in" (Daily Examiner 1899). And from London Daily News many of the Canadian papers quoted the statement that the Finnish immigration would be more "farther reaching" than the arrival of the Pilgrim Fathers (Ottawa Daily Free Press 1899).

Much of the enthusiasm in the Canadian newspapers derived from the fact that the Finns supposed to be so different from the Galizians and Doukhobors that now filled the emigrant trains going west. For example W. Preston, superintendent of the Canadian emigration campaign on the European continent delivered articles to the Canadian press where he, among other things, asserted that "*The Finlanders rank among the most highly educated people of the age... The common school is very thorough, a strong democratic feeling exists and the high school fees are very low... In agriculture... the Finlanders have adopted modern methods... In their telephone conveniences they are as far ahead as Ontario is ahead of Labrador. These are the people whom the Russians are determined to place under the same autocratic rule that they exercise over a semi-barbaric and uneducated population in other parts of the empire.*" (The Globe 1899). The admiration of the technical progress and also the view on the barbaric Russia, in this case threatening the civilized Finns, is very

typical for the ending 19th century. And, above all, the "semibarbaric" Russian peasants were now in Canada represented by the Galizians and Doukhobors.

This enthusiasm for the more western qualities of the Finns probably also was of importance for Minister Sifton's interest in immigration from Finland. His import of Galizians with their strange cloths and habits had been criticized. He needed the Finns as a western contrast to the farmers imported from eastern Europe. In March 1899 his definite interest was documented in the following telegram to Lord Strathcona: "*Am extremely anxious that everything possible should be done to secure Finnish immigration.*" (The telegram is cited and confirmed in Letter 1.)

In Canada you need not entry a military service

In London Lord Strathcona acted promptly. He sent to Finland all possible immigration literature and through his secretary Colmer he stressed to the Finnish committee the different advantages Canada could offer, from 160 acres of free land, to the possibilities for fishing industry and jobs at the mines. Above all he underlined the absence of military service. The emigration committee was requested to select and send over delegates who were promised free journey and all possible help (Letter 2).

Minister Sifton sent professor James Mavor from the University of Toronto – the man behind the immigration of the Doukhobors – to Finland. In his report he was rather critical against the Finnish committee. Krogius was the only practical man among aesthetes as Zilliacus, who was more a political antirussian than a promoter of emigration. Mavor also observed that the Finnish authorities were more against the emigration – that would mean

a drain of the Finnish people — than the Russian government was. With this background the great campaign in the Finnish press, that was necessary to get 15 000 emigrants to the Canadian North West would be hard to carry out. Also Krogius had the disadvantage of not having any contact with the desirable emigrants from the countryside as he "rarely leaves Helsinki" as Mavor noted (Letter 3).

**"There is no place in
the world like Canada"**

In July 1899 the Finnish delegates left Finland to, according to Deputy Minister Smart in Ottawa, "be convinced, as we are, that there is no place in the world like Canada" (Letter 4). There were three delegates: Borgström, Zilliacus and as an expert of agriculture Myhrsten from the Finnish school of agriculture. From Ottawa the group was guided by a man from the department of the Interior. Further west from Winnipeg the guide was the colonization agent in Winnipeg. (Letters 5-9; Zilliacus 1899, 292-300.)

In Alberta the delegates became very impressed of a tract of land north and west of the station Red Deer at the CRP-line between Calgary and Edmonton. Zilliacus after a time left the other two men and went home to Finland where his leadership in the anti-Russian campaign demanded him. Borgström and Myhrsten made a short trip into British Columbia and spent another two weeks out in the selected area in the wet and cold weather together with two men "who could handle compass", a half-breed and eight pack horses. They were after two weeks still convinced that this tract of land would be perfect for a Finnish colony.

On his way back to Finland Zilliacus discussed the terms of the colony project both in Ottawa and in Glasgow where he

met Deputy Minister Smart. The final agreement meant that the government reserved for the Finns even numbered sections of land in eleven townships (expected were school land and land selected by Hudson Bay Co.) The reserve would cover a period of three years and would be further extended two or three years provided that within the first three years at least 16 000 Finns had settled on the lands. In his final letter to Zilliacus Deputy Minister Smart underlined that these terms required aggressive work from the Committee to get a goodly number already during the first year, that is 1900. "If the results of the first year show little or no movement it would hardly be possible to refuse to open the land for general settlement" read the last warning (Letter 10).

Behind these lines one can suspect the negative view from professor Mavor's report of the blue-eyed members of the committee, among those Zilliacus. As a contrast to these men, Mavor had put Krogius. This view now got another man in the centre of the attention of the Canadian immigration promoters in Ottawa and in London; E. Winkelmann, the agent of Krogius in Oulu in Finland. He left Finland on behalf of Krogius and with pecuniary assistance from the Canadian authorities in September 1899. His assignment was to inform Krogius of the proceeding of the colony project and to get an own view of the selected area in Alberta to later be able to publish a leaflet in Finland.

Winkelmann who had practical knowledge of the needs and wants of the ordinary Finnish emigrant was very interested in the possibilities for the Finns to get work in the forests and mines of Alberta during their first time. He got a good impression both of these possibilities and the selected land. In the West he told the immigration people that in few years 50 000 Finns would enter the area. (Letters 11-

13; Mair 1899; Pedley 1899; Winkelmann 1901.)

In Ottawa he told the people in the Department of Interior about the 12 000 Finnish emigrants to USA that Krogius' Steamship Company used to ship to Hull every year. The department officials naturally hoped that through Winkelmann's enthusiasm these people would be won for Canada in the future. They now decided to leave the non-expert Zilliacus for the expert in the emigration field, Krogius, who was offered 6 \$ for every Finn who settled in Manitoba and the North West. That was one dollar more than the other European steamship agents got. (Letters 14-16.)

Five Finnish men in North Ontario. (Photo collections of the Institute of Migration).

Military reform not yet carried through in Finland

The enquiries the department made among Canadian firms in the lumber, iron, mining industries and among the railroad builders for job opportunities for the Finns were, however, not met with positive answers (Letters 17-18). And positive were not either the emigration prospects in Finland. Here the emigration fever was going down as the Russian authorities not yet had carried through the hated military reform of the February Manifesto. Thus, emigration as a spontaneous protest against the Russian oppression was not any longer of immediate interest. At the same time the Finnish authorities, who all the time had been negative to an emigration that would undermine the Finnish people, now also were afraid that an active emigration propaganda in the papers or through pamphlets would wake up the at present rather calm Russian anti-Finnish policy. That caused Krogius to delay the publishing of Winkelmann's positive report. And when he at last decided to publish it he only was able to spread it among the emigrants already on board his Steamship Company's ships to Hull (Letter 19).

In this way Clifford Sifton's special concentration on Finland to get settlers to the Canadian West failed. The Canadian emigration promotion in Finland returned to the policy of the 1880s. In the coming years printed propaganda was as then spread in secrecy through "peddlers or small merchants travelling through Finland" as Dyke had proposed in 1883 (Letter 20). Later the steamship agents took over the propaganda work. In years to come this propaganda led to results and the Finnish emigration to Canada rose.

But the census figures of 1911 tell the sad story of the outcome of Minister Sifton's attempt to get dissatisfied Finns to

settle in Alberta. In the whole Canadian North West there were 6534 Finns in 1911 (Census of Canada 1911). Only a very small minority of them were farmers. In the Red Deer district of Alberta, which the delegates had selected in 1899, were only a few hundred Finns.

Finns to Canada as workers, not as farmers

Most of the Finns who arrived during the first decade of the 20th century had been dependant on proximity of mining, lumbering or construction industries. So most of the 1588 Alberta Finns of 1911 lived in the mining towns of the Eastern Rockies. It is true that many of them travelled seasonally to farms on the prairie, but they did not start any Finnish farmer communities there.

Thus, to summarize the situation in the North West 1911 in the light of the Finnish plans of 1899: all the Finns in the North West taken together only amounted to 40 % of the number of Finns who had been expected to go to the planned Red Deer colony during the first three years. And only very few of them had helped to cultivate the lands of Alberta.

Neither in 1880s nor 1889–1900 had the Finns behaved as the immigration promoters in Canada had hoped and expected. In 1880s the Finns already in Canada had not followed the rule of behaviour established for them: first work to get money, then settling on prairie land. Their desire for the prairie land had been too weak. In 1889–1900 the discontent against the Russian government had not been strong enough to get the Finns still in

Finland to leave their country. Their love for Finnish earth had been too strong.

But still – the Finnish project in the Canadian immigration policy of 1899 is interesting as it is one of the few examples of an organized Nordic emigration project with a political background. Political push factors behind the emigration from the Nordic countries are very unusual – also behind the spontaneous, individual emigration decisions. Hopes for a better living, that is to earn more money or to get an own farm – not flight for political reasons, were behind the Nordic emigration. Thus, when we here meet political push factors as important ingredients in an organized immigration project it is not surprising that they soon proved to be too weak. The Russian oppression, personalized by Nikolaj Bobrikoff, was not strong enough to get Finns to Alberta.

Bobrikoff was the weak point in the calculation made by Minister Sifton. That calculation had also missed another important factor, the Finns. They did not leave Finland because of a coming Russian oppression. They stayed to fight it. In the years to come another factor caused thousands of Finns to go to Canada: the pull from the job opportunities in the Canadian mines and forests. These opportunities had been made known to the Finns thanks to the Canadian propaganda that from 1880s and on poured into Finland. Without vigorous organized immigration projects as that Minister Sifton started in 1899.

This paper was presented at the conference organized by the Nordic Association for Canadian Studies at the University of Oslo, Norway, in August 1990.

Letters

- 1) Lord Strathcona – C. Sifton, March 20, 1899.
- 2) J.E. Colmer – L. Krogius, March 20, 1899.
- 3) J. Mavor – C. Sifton, Jan. 15, 1900.
- 4) J.A. Smart – J.E. Colmer, June 24, 1899.
- 5) C.W. Speer – F. Pedley, Sept. 7, 1899.
- 6) K. Zilliacus – Minister of the Interior, Sept. 8, 1899.
- 7) W.F. McCreary – Minister of the Interior, Sept. 8, 1899.
- 8) W.F. McCreary – F. Pedley, Sept. 12, 1899.
- 9) E.W. Burley – W.F. McCreary, Sept. 16, 1899.
- 10) J.A. Smart – K. Zilliacus, Oct. 18, 1899.
- 11) W.F. McCreary – Secretary of the Department of the Interior, Oct. 5, 1899.
- 12) L. Pereira – W.F. McCreary, Oct. 11, 1899.
- 13) C. Mair – W.F. McCreary, Oct. 27, 1899.
- 14) W. Preston – F. Pedley, Nov. 30, 1899.
- 15) J. Mavor – J.A. Smart, Dec. 12, 1899.
- 16) W. Preston – Lord Strathcona, Dec. 12, 1899.
- 17) W.F. McCreary – F. Pedley, Jan. 5, 1900.
- 18) F. Pedley – Lord Strathcona, Jan. 17, 1900.
- 19) L. Krogius – W. Preston, Aug. 24, 1900.
- 20) J. Dyke, April 18, 1883. Letters received, 38224, RG 17 I:1. NA.

Letters 1–19 in the Archives of the Immigration Branch of Department of the Interior. (RG 76, Vol. 25, File 651, Part I. National Archives of Canada, Ottawa.)

Literature

- An Appeal to Finlanders of the United States and Canada**, e.g. Manitoba Morning Free Press, April 3, 1899.
- Census of Canada**. Dominion Bureau of Statistics, Ottawa 1911.
- Daily Examiner**. Petersburg, May 31, 1899.
- Finnish paper clippings**, March–April 1899 in the Archives of the Immigration Branch of Department of the Interior. (RG 76, Vol. 25, File 651, Part 1, National Archives of Canada, Ottawa, henceforth cited NA.)
- The Globe**. Toronto, May 27, 1899.
- Kero, R.**: Migration from Finland to North America in the Years between the United States Civil War and the First World War. Turku 1974.
- Ljungmark, L.**: Canada's Campaign for Scandinavian Immigrants 1873–1876. *The Swedish American Historical Quarterly*, 33, 1982, p. 21–42.
- Ljungmark, L.**: Canada's Campaign for Scandinavian Immigrants 1880–1894. In: Carlsen, I., Streijffert, B. (eds.), *Canada and the Nordic Countries*. Lund University Press 1988.
- Mair, C.**: Report about Winkelmann's excursion. Nov. 4, 1899. NA.
- Ottawa Daily Free Press**. April 26, 1899.
- Pedley, F.**: Report about Winkelmann's excursion. Nov. 10, 1899. NA.
- Troper, M.T.**: *Only Farmers Need Apply*. Official Canadian Government Encouragement of Immigration from the United States, 1896–1911. Toronto 1972.
- Walton–Jones' Report**. Sessional Papers 1898, p. 64 ff.
- Winkelmann, E.**: Report. Received at the Department of the Interior Jan. 22, 1901. (Handwritten) NA.
- Zilliacus, K.**: Tanken att i Kanada samla utvandrarna från Finland. *Ateneum*, V–IV. Helsingfors 1899, p. 292–300.

Pekka Nevalainen

Inkerinmaa – Suomelle tuttu ja tuntematon

Suomenlahden takainen, Pietarin eli nykyisen – ainakin toistaiseksi – Leningradin ympäristössä sijaitseva Inkerinmaa, sai suomalaisen asutuksensa 1600-luvulla. Tuolloin sinne matkasi Suomesta talonpoikia sodissa autioituneisiin kyliin. Myös Inkerinmaan kantaväestön muodostivat suomensukuiset, ortodoksiset inkerikot ja vatjalaiset. Heistä huomattava osa pakeni 1600-luvun sotien melskeissä Venäjälle. Inkerissä asui Pietarin kaupunki mukaan lukien vuonna 1917 suomensukuisia yhteensä noin 161 000 henkeä.

Inkerinsuomalaiset säilyttivät suomen kielensä ja suomalaisen identiteettinsä sangen puhtaina 1900-luvulle neuvostoajkaan saakka. Sellaista nopeahkoa, vain pari kolme sukupolvea kestävää sulautumisprosessia kuin suomalaisilla siirtolaisilla Pohjois-Amerikassa tai Ruotsissa, ei Inkerissä tapahtunut. Suomalaisuutta säilyttivät siellä evankelisluterilainen kirkko monialaisine toimintoineen ja 1860-luvun lopulta lähtien voimakkaasti kehittynyt suomenkielinen kansanopetuslaitos, joka tosin jo 1890-luvulla joutui monin paikoin venäläistämispolitiikan pihteihin.

Suomessa kiinnostus Inkerinmaan suomensukuisia kohtaan puhkesi 1800-luvun puolimaissa. Asialla olivat aluksi kieli- ja kansatieteilijät; tienraivaajana ylioppilas

D.E.D. Europaeus. Tutkijoille Inkeri oli toiviomaata Itä-Karjalan lailla. Inkerinmaalta saatiinkin ensimmäiseen maailmansotaan mennessä komea saalis kalevalamittaista kansanrunoutta: noin 15 000 toisintoa ja 450 000 säettä. Ensimmäinen maailmansota ja Venäjän vallankumoukset katkaisivat Suomen ja Inkerin vanhat yhteydet kaikilla tasoilla.

Inkerinmaa ja sen suomensukuiset nousivat kuitenkin vastaitsenäistyneessä Suomessa uudenlaisen – poliittisen mielenkiinnon valokeilaan. Täällä vuosikausia asuneen pienen inkeriläisällymystön edustajat etunenässä, mutta myös bolshevikkeja länteen paenneet inkeriläisvaikuttajat, pyysivät Suomelta apua. Toivottiin Inkerinmaan liittämistä Suomeen joko kokonaan tai osittain tahi edes tukea autonomian saavuttamiseksi.

Suomalaiset päättäjät kuitenkin katsoivat Inkerinmaan yli Pietarin miljoonakaupunkiin. Kohtalonkysymys oli, hyökättäisiinkö ”bolshevikkiuhkan pesään” Pietariin. Jos hyökättäisiin, voitaisiin auttaa inkeriläisiä (ja samalla käyttää heitä operaatiossa hyväksi), muutoin ei. Iskua ei lopultakaan toteutettu, eivätkä inkeriläiset saaneet Suomelta virallista apua vapautisteluisaan vuonna 1919.

Taistelut olivat tuloksettomia: bolshevikit isännöivät Inkerinmaalla. Suomalaiset neuvottelijat saivat Tarton rauhanneuvotteluissa vuonna 1920 neuvostoedustajat kuitenkin lupaamaan, että Inkerin-

FT Pekka Nevalainen toimii Joensuun yliopistossa Suomen ja Itä-Euroopan kielten ja kulttuurien tutkimusyksikössä.

maalle taattaisiin kulttuuriautonomia. Sittemmin osoittautui, että autonomia jäi etenkin hallintoasioissa kuolleeksi kirjaimeksi. Sen sijaan suomenkielistä opetus- ja kulttuuritoimintaa Inkerissä oli 1930-luvun jälkivuosiin saakka.

Suomen ja inkeriläisten suhde sai tiettyssä mielessä uuden ulottuvuuden maailmansotien välillä. Suomessa nimittäin oleskeli 1920-luvun alussa enimmillään noin 8 300 inkeriläistä pakolaisina. Heistä yli 4 000 palasi amnestiaan luottaen takaisin itään vuoteen 1926 mennessä. Suomeen jääneistä pakolaisista huomattava osa asettui Karjalan kannakselle ja vakiinnutti asemansa yleensä 1930-luvulle tultessa. Sopeutuminen ei kuitenkaan käynyt kädenkäänteessä; pahin kahle muodostui ulkomaalaisaseman aiheuttamista rajoituksista. Suomen kansalaisuutta ei ollut aivan helppo saada.

Pakolaisten nokkamiehet valittivat 1920-luvun alussa, ettei Suomessa paljoakaan tiedetty Inkerinmaasta eikä inkerinsuomalaisten taustasta, heidän supisuomalaisista sukujuuristaan. Katkeruutta aiheutti myös Suomen jähmeys vapaustaitelujen aikana. Pakolaisjohtajat ja inkeriläiset kynäniekat olivat huomattavan aktiivisia Suomessa tiedottaessaan inkerinsuomalaisten vaiheista sanomalehtien palstoilla ja kirjasten sivuilla.

Sotienväliset vuodet olivat Suomessa heimoaатteen kukoistuksen kautta. Heimostävien mielenkiinto kohdistui myös Inkerinmaahan – heitä ei Leningradin suuruus pelottanut, pikemminkin se houkutti hyökkäyshaaveiluihin, ristiretkelle inkeriläisiä pelastamaan. Inkerin asian julkittuina oli Suomessa ehkä tehokkain silloinen Inkerin Liitto, johon kuului sekä pakolaisia että kantaväestöä. Heimojärjestöistä Akateeminen Karjala-Seura ja poliittisista puolueista Isänmaallinen kansanliike tähsivät Inkerinmaata jopa siinä mielessä, että se tulisi liittää Suur-Suo-

meen. Oikeutusta tälle etsittiin kieli- ja heimopoliittisista syistä.

Inkeriläisten kohtalot saavuttivat Suomessa ajoittain huomattavaa julkisuutta 1920-luvun lopulta lähtien. Tämä liittyi väestönkarkotuksiin, uskonvainoon ja ns. Stalinin vainojen ajan kansalliseen suomalaispainostukseen Neuvostoliitossa. Kula-keiksi, kansanvihollisiksi ja nationalisteiksi syytettyjä inkeriläisiä karkotettiin, vangittiin tai uudelleenasetettiin 1930-luvun loppuvuosiin mennessä arviolta 50 000 pitkin Neuvostoliittoa Karakumin aroja ja Sahalinin saaria myöten. Suomen hallitus toi heimojärjestöjen painostuksesta vuonna 1931 asian esille Kansainliitossa ja jätti Moskovalle nootin. Vaikutuksia näillä toimilla ei ollut. Neuvostoliitto ilmoitti Inkerin tapahtumien olevan sisäisiä asioitaan.

Toivo Nygård on todennut, että huolimatta ajoittaisesta intensiivisyydestään ja mittavasta julkisuudesta ei heimoaate tavoittanut kovin laajoja kansanjoukkoja Suomessa. Se oli paljolti sivistyneistön mielenkiinnon kohde. Tämä koski myös Inkerin asiaa, joka osittain väljähtyi ns. tavallisten ihmisten mielissä inkeriläisjohtajien samoja fraaseja toistaneessa, tunnepaatoksessaan yli äyräidensä loiskuneessa ja kaikkienensa vähemmän taitavassa propagandarummutuksessa. Etenkin suomalainen vasemmisto suhtautui sotien välillä poliittisista syistä inkeriläisiin varsin hankalasti niin kuin heimopakolaisiin yleensäkin, havainnoi Etsivä Keskuspoliisi.

Vaikka tiedemiesten polut Inkerinmaalle umpeutuivat, tutkimus ei silti unohtanut inkeriläisiä. Suomalaiset kansatieteilijät ja kielimiehet tekivät sotien välillä tutkimuksiaan Virolle kuuluneessa Länsi-Inkerin sopukassa Narvajoen takana. Mielenkiinnon kohteena olivat pääasiassa vatjalaisten ja inkerikkojen perinne ja murteet. Suomessa puolestaan mm. kerättiin sanastoa inkerikkopakolaisilta ja tutkittiin Inkerinmaan vanhaa historiaa.

Toisen maailmansodan aika aiheutti inkeriläisille perinpohjaisen hajaannuksen. Inkerinmaa tyhjeni suomensukuisista jokseenkin tyystin. Leningradin motissa ja Pohjois-Inkerissä hengissä selvinneet joutuivat suurimmaksi osaksi pakkoevakoiduiksi Siperiaan talvella 1942. Suomen ja inkeriläisten tiet yhtyivät sotavuosina aivan uudella, poikkeuksellisella tavalla. Saksan miehitysalueelta näet tuotiin vuosina 1943–1944 yli 63 200 inkeriläistä Suomeen sekä työvoimaksi että sotaa pakoon. Suomessa oleskelu jäi inkeriläisten valtasalle vain suhteellisen lyhytaikaiseksi episodiksi, välivaiheeksi pitkällä evakkotiellä. Sota-ajan taloudellisesti ja henkisesti poikkeuksellisen vaikeissa oloissa inkeriläiset eivät vielä useinkaan ennättäneet löytää Suomessa pysyviä paikkojaan ja sopeutua kunnollisesti, kun sota päättyi. Syksyllä 1944 nousi ajankohtaiseksi palaaminen Neuvostoliittoon. Lähinnä vuodenvaihteessa 1944–1945 Suomesta palasi melkein 55 000 inkeriläistä itään.

Huomattava osa lähti vapaaehtoisesti toiveissa päästä takaisin kotikonnuille tai yhteyteen Neuvostoliittoon jääneiden omaisten kanssa, jotkut myös Suomen vastaanottoon tavalla tai toisella petyttyään. Kotiin inkeriläiset eivät päässeet, vaan heidät kuljetettiin pääasiassa Moskovan läheisille seuduille ja Pihkovan alueelle.

Monet tuhannet palasivat Suomesta kuitenkin eri tahoilta – niin neuvostoliitolaisten valvontakomissiosta, kantasuomalaisilta kuin kommunistisilta inkeriläisiltäkin – tulleen pakotuksen, painostuksen, pelottelun ja houkuttelun paineessa. Traagisia vaiheita sisältyi inkeriläisten orpolasten ja Suomen ja/tai Saksan armeijoissa palvelleiden inkeriläissotilaiden luovutuksiin, jotka olivat pakollisia.

Suomeen jäi noin 8 000 inkeriläistä, joista puolet pakeni pakkoluvutusten pelossa ennen pitkää Ruotsiin. Viimeinen huomattava pakolaisaalto puhkesi niinkin

myöhään kuin vasta keväällä 1948 YYA-sopimusneuvottelujen aikoihin.

Sotavuosina inkeriläiset saivat Suomesa julkisuutta melkein enemmän kuin siihen saakka yhteensä. Tiedottamisen tavoitteena oli selvittää heidän kohtaloitaan ja suomalaista sukujuurtaan. Näin koettiin luoda edellytyksiä saapujien myönteiselle vastaanotolle. Käytännön kokemukset puolin ja toisin vaikuttivat kuitenkin jokapäiväisen elämän suhteiden luonteen muodostumiseen enemmän kuin propaganda. Sota-ajan ankeudessa vaikeuksilta ei voitu välttyä.

Sotien jälkeen Suomessa vallitsi useiden vuosien ajan täydellinen hiljaisuus inkeriläisten kohtaloista. Aluksi oli suoraan kiellettyä julkistaa esim. inkeriläissotilaiden pakkopalautuksia, jotka jatkuivat satunnaisina aina jouluuun 1953 saakka. Sittemmin vaikenemisesta tuli tapa – inkeriläisasioiden ei katsottu kuuluvan hyviin Neuvostoliiton suhteisiin. Myös Neuvostoliitossa vaiettiin inkeriläisistä.

1950-luvun loppuvuosista lähtien vain satunnaiset artikkelit, muistelmat ja vuonna 1969 ilmestynyt *Inkerin suomalaisten historia* antoivat julkisuuteen välähdyksiä inkeriläisten vaiheista. Nimenomaan sota-vuosien tapahtumista ja inkeriläisten myöhemmistä vaelluksista ristiinrastiin Neuvostoliittoa on Suomessa ollut pitkään valalla epäselviä käsityksiä sekä muistikuvien ja kulkupuheiden tasoisia tietoja. Tieteellinen tutkimus ei Suomessa kuitenkaan sotavuosienkaan jälkeen unohtanut Inkerinmaan suomensukuista. Erityisesti kielen- ja perinteentutkijat jatkoivat menestyksekkästä työtään Suomeen jääneen tai Ruotsiin paenneen väestön keskuudessa.

Neuvostoliitossa on 1980-luvun jälkipuoliskolta lähtien ollut käynnissä voimakas, lopullisilta vaikutuksiltaan erittäin vaikeasti ennustettava muutos. Avoimuuspolitiikka on heijastunut vahvasti myös inkeriläiskysymyksissä. Voi hyvin to-

deta, että esirippu vetäistiin Neuvostoliitossa yhdellä tempaisulla Inkerinmaan ja inkeriläisten vaiheiden edestä. Petroskoissa ilmestyvä Karjalan ASNT:n kirjailijaliiton kuukausijulkaisu *Punalippu* julkaisi elokuussa 1987 teemanumeron inkeriläisistä ja heidän menneisyydestään. Glasnost inkeriläisten kohdalla alkoi tästä – yli 40 vuoden hiljaisuuden jälkeen. Julkaisemista oli suunniteltu jo vuosia.

Tämän jälkeen kehitys on ollut nopeaa. Inkerinsuomalaiset ovat Neuvostoliitossa, nykyisin aina Petroskoita myöten, voineet järjestäytyä. He ovat alkaneet toimia monin tavoin suomen kielen, luterilaisen uskontonsa ja identiteettinsä säilyttämiseksi sekä vahvistamiseksi. Yhdysyhteisyydenä toimivat inkeriläisten kolme liittoa alaosastoinen Virossa, Inkerinmaalla ja Neuvosto-Karjalassa. Suunnitteilla on myös Inkerinmaan rovastikunnan perustaminen. Inkeriläistä sukujuurta olevat kaikkialla maailmassa Neuvostoliitosta Kanadaan saakka ovat nyt julkisesti voineet ja alkaneet pitää yhteyksiä keskenään.

On kuitenkin hyvä muistaa, että on jo menetetty paljon. Ylösnousu vie aikaa, sillä vielä muutama vuosi sitten näytti siltä, että mm. suomen kielen taito häviäisi Neuvostoliitossa inkeriläisten keskuudessa 1900-luvun loppuun mennessä. Neuvostoliitossa lasketaan olevan ainakin noin 70 000 inkeriläissukuista, mutta heistä kansallisesti aktiivisten luku on laskettavissa vain muutamissa tuhansissa. Aika näyttää, millaisiksi inkeriläisten mahdollisuudet ja saavutukset tulevat muodostumaan. Tämä on oleellisesti sidoksissa Neuvostoliiton tilanteen yleiskehitykseen.

Suomessa on kahden viimeisen vuoden aikana vallinnut melkoinen ”Inkeri-innustus”. Yksityiset ihmiset ja julkiset tiedotusvälineet ovat jälleen löytäneet Inkerinmaan ja inkeriläiset. Tässä yhteydessä on karusti ilmennyt, kuinka vähän Suomessa enää muistetaan tai tiedetään inkeriläis-

tä. Julkisuuden ohella on astuttu käytännön toiminnan tielle. Yhteyksiä on luotu erityyppisen koulutuksen muodossa ja Suomesta on inkeriläisille lähetetty ai-neellista apua, rahaa ja suomenkielistä kirjallisuutta. Välittäjinä ovat toimineet yksityishenkilöt, erilaiset kansalaisjärjestöt ja Kirkon ulkomaanapu.

Jottei tämä kaikki jäisi vain hetken huumaksi, tarvitaan kiinteitä suhteita Suomen ja inkeriläisten eduselinten välille. Inkeriläisten aktiivit ja Inkerin-ystävät Suomessa ovat esittäneet toiveita inkeriläisten viisumivapaudesta, Suomeen muuttaviksi halukkaiden työlupakäytännön helpottamisesta, Suomen television näkyvyysalueen ulottamisesta inkeriläisten asuinalueille, oppilasvaihdosta ja koulutusyhteistyöstä.

Uusi tilanne on tuonut uusia haasteita tutkimuksellekin. Yksi nopeimmin hoidettavista asioista olisi inkeriläisten kansanperinneaineiston täydentäminen ja tallentaminen. Kohta voi olla niin, ettei ole mitään keräämistä ja tallentamista. Tässä tarvittaisiin yhteistyötä Suomen ja Inkerinmaan välillä: yhteistä tutkijakoulutusta ja välineapua inkeriläisille.

Inkeriläisten historiassa on jopa – ja etenkin – 1900-luvun osalta yhä lukuisia valkoisia läiskiä. Nyt kaivataan vohottamisen ja diletantismien sijalle puolueetonta, vakavasti otettavaa tutkimusta sekä Neuvostoliitossa että Suomessa. On mainittava, että Joensuun yliopisto on Suomessa etunenässä vastannut ajan haasteisiin ja käynnistänyt modernin tutkimustoitinnan eritoten Inkerinmaan eri aikakausien poliittisen, asutus- ja kulttuurihistorian palapelin kokoamiseksi.

Lectio praecursoria Joensuun yliopistossa 9.2.1990 pidetyssä väitöstilaisuudessa, jossa tarkastettiin kirjoittajan Suomen historian alaan kuuluva väitöskirja *Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla*.

Erika Kuhlman

On the Move, On Their Own: Female Finnish Immigrants in the Red Lodge, Montana

I didn't come here because of men but because of my work", wrote Finnish immigrant Anna Hakola from Seattle, Washington, to her boyfriend Mikko Marttunen in Red Lodge, Montana (correspondence of Mikko Marttunen; Anna Hakola to Mikko Marttunen, October 29, 1923). In her correspondence, Anna clarified her primary purpose in leaving the coal mining village of Red Lodge: not to win the affections of another man, but to seek greater employment opportunities in urban Seattle.

Anna's letters conveyed the desire for economic freedom and independence that implied many Finnish women to leave the security of their families and create new lives for themselves in distant cities. Once they settled in the United States, Finnish women found jobs, practiced their professions, and raised families. They bettered their own lives by forming labor unions and social organizations, and acted to irradicate the injustices they saw in American society and in the world at large.

Anna Hakola left Finland in 1917 to join her family already settled in Red Lodge. Finnish women began emigrating

in the 1860s when their husbands or fathers were recruited by a Norwegian mining company to work in Northern Michigan's copper mines. Women and their families accompanied their husbands, or followed them after the family breadwinner had already established a home. This pattern continued until emigration from Finland began tapering off in the 1920s (Wargelin Brown 1986, p. 17-18).

Alone but armed with knowledge of the profession, midwife Aino Hamalainen Puutio left Finland in 1911 and, like Anna, settled in Red Lodge. Increasingly after 1890, single women chose to leave Finland and seek employment on their own in the United States where job opportunities were more plentiful. Feeling the population crunch in rural Finland at the turn of the century, many women moved first to Finnish cities looking for work. Seeking material gain and self-improvement, approximately 100 000 Finnish women between 1865 and 1922 created futures for themselves abroad (Wargelin Brown 1986, p. 18).

A few of these women had an education

Women received information from Finnish men about employment in communi-

Erika Kuhlman, University of Montana, USA.

ties where Finns were working. Mikko Marttunen sent message to the girls of Kauhajoki, Finland, in a letter to his mother Emilia Aronen: "Tell the girls that things are tough for women in Bessemer (Michigan). There are few men here, little work and not many boarding houses and dishwashing jobs" (Mikko Marttunen to Emilia Aronen, December 11, 1910). Finnish women did find jobs as servants, laundresses, dishwashers, cooks and midwives. While some women followed men to already established Finnish communities, many others found positions on their own, primarily as domestics in private homes (Ross 1986, p. 45).

Photo Collections of the Institute of Migration.

Red Lodge, the community where Anna Hakola and Aino Puutio lived, had reached a population of 4860 by 1910. 828 Finnish-born adults lived and worked in its coal mines, boarding houses and shops that year. 240 adult Finnish-born women lived in Red Lodge, and of these, 57 were unmarried. Twelve single Finnish women worked as servants in private homes. The remaining single women worked in Finnish boarding houses or hotels as waitresses, maids, cooks, and laundresses. One Finnish woman earned her living making dresses, while another was a shop clerk (Carbon county census manuscript, 1910). Anna Hakola worked as a waitress at the *Reintola*, the restaurant in the Finnish boarding house where Mikko Marttunen resided while Aino Puutio made her living as an educated, licensed midwife.

Aino Puutio — an educated midwife

The majority of women who emigrated to the United States were uneducated, having only a *kansakoulu* (elementary school) education (Wargelin Brown 1986, p. 18). Aino Puutio serves as an exception to this rule. She came to the U.S. from Helsinki, where she completed her medical training. Since 1879, Helsinki's maternity and children's hospital offered a course training midwives to attend births. After 10–12 months of schooling and a written examination, midwives were granted a license to practice (Harris 1979, p. 1).

Because the U.S. government did not license midwives, it is not known how many Finnish women worked as midwives in the United States, or how many were trained as Aino had been. European countries accepted the presence of midwives at births well into the 20th century, whereas in the United States, particularly in the eastern states among middle-class families, doctors had already taken over and "pro-

fessionalized" obstetrical care. Midwives who did practice were mostly immigrant of black women (Wertz and Wertz 1977, p. 45). Midwives charged less than doctors, and many immigrant women, used to the presence of a woman at deliveries, preferred midwives over doctors. Others chose midwives because doctors in sparsely populated western states were scarce. In rural Montana, a study conducted in 1919 found most mothers giving birth without a trained attendant of any kind (Wertz and Wertz 1977, p. 205). Thus Aino Puutio, as a trained midwife, served an important purpose in Montana.

Aino practiced first in Finnish American communities in the east and mid-west before friends beckoned her to Red Lodge. Though most of the mothers she served were Finns, occasionally Anglo-American doctors called upon her to attend difficult births of non-Finns. Aino provided the prospective mother with prenatal care, including information on proper diet, exercise and rest. As the date drew near, Aino supervised preparations for a delivery bed, a bassinet for the infant, and meanwhile gathered a stethoscope, catheter, thermometer, scalpel, forceps and scissors into her instrument bag. After the birth, confinement or "lying-in" lasted 10 days, during which time Aino visited each day, sometimes cooking or cleaning for the family as needed. She received \$14 for her services.

Aino believed emigrating to the U.S. would bring material wealth not available in Finland, and she used her profession to work toward that goal. She discovered that gains could only be made through hard work, but the education she underwent and the years she spent practicing suggest she respected and enjoyed her work. Like other Finnish women, she imagined emigrating would bring greater happiness, and she worked to make her dreams a reality.

Anna Hakola strives after an independent life

While Aino came to the United States without relatives, Anna Hakola came as the final link of a family "chain" of emigration (Daniels 1990, p. 19). Hoping to return to Finland with money earned in Red Lodge's mines, Esa Hakola's plans changed with the coming of World War I. In 1916 his wife Marja sold their farm, and encouraged their son Oliver to avoid conscription into the Russian army by joining his father in the U.S. Marja and Anna's three sisters followed shortly after Oliver's departure. Anna came last in 1918. (Zupan and Owens 1979, p. 320).

Though she came to live with her family, Anna wanted to secure the resources necessary to live apart from parental influence. She had always made this her primary concern, as she wrote to Mikko: "*I have to be able to make my own living and besides I would not want to live at home*" (Anna to Mikko, December 18, 1922). Anna found temporary employment at the *Reintola* boarding house, but soon after, a strike occurred at the coal mines. Esa Hakola, along with many Finnish miners, gave up mining in favor of farming in nearby Roberts, Montana. The boarding houses lost residents, and employees were let go. Anna found herself again living with her parents on the farm in Roberts.

In October 1922, Anna left Red Lodge and relocated further west in Seattle, Washington. Her departure resulted primarily from her inability to find work in Red Lodge, but also from her dissatisfaction with her and Mikko's relationship, and her distaste for the isolated Finnish community in Red Lodge.

Anna's relationship with Mikko was an unhappy one. Uncertain as to where she wanted her relationship with him to go, her equivocation stemmed from his domineer-

ing personality and his drinking habits. As she told him in her letter: *"I don't demand your punctuality and that you have to do as I say, but you, Mikko, demand things from me. If someone gives me orders my life is crushed"* (Anna to Mikko, December 28, 1922). Desiring to live her life as she wanted, Anna struggled to free herself from his authoritative personality.

Mikko had asked her to marry him, but she had always refused, though apparently not adamantly enough to stop him from asking again. Anna hesitated because of Mikko's frequent drinking binges, as reflected in this letter: *"Let me know if you want to get married because I think we should not hurry. And Mikko, in God's name stop drinking. Don't give into those devil innkeepers ... you always reach out for the bottle when you feel bad"* (Anna to Mikko, December 28, 1922). Even as Anna rebuffed Mikko's offers of marriage, her only other option in Red Lodge seemed to be to live with her parents. In Seattle, Anna found she had many more choices. Here, she could make her own way in life, with or without a husband.

Away from an insular ethnic community

Anna also left Red Lodge to escape the isolated Finnish community that had developed there. Like nearly half of Red Lodge's Finns, Anna could not speak English, and could not easily mingle with other ethnic groups or Anglo-Americans in the community. Red Lodge's Finns, as in other Finnish American communities, lived in neighborhoods separate from the rest of the community. They shopped at Finnish owned businesses, drank at Finnish bars, and socialized with and married their fellow-countrymen (Kuhlman 1990, p. 6). As Anna complained to Mikko in a letter dated November 22, 1922: *"I've been quite sad in this big city [Seattle] but this is not as*

bad as in Red Lodge. People come and go here, so they don't have so much interest in other people like the people in Red Lodge. In Red Lodge people can really oppress you and make you feel bad" (Anna to Mikko, November 22, 1922). By moving, Anna escaped the gossip that circulated in an insular ethnic community.

Once she arrived in Seattle, Anna found a job at a hospital where she earned 40 dollars a month plus room and board. Never very hale, Anna's health worsened after a few months on the job. Apparently she contracted pneumonia, but by the fall she had recovered and found a new job at Seattle's Swedish Hospital. In a letter Anna told Mikko about her work: *"I worked in the other [hospital] for awhile but the doctors told me not to do such hard work. I could have become head waitress there, since I knew the job so well. Men liked my work. In fact, I've gotten a lot of compliments about my work wherever I work. I want to show with my work how good I am"* (Anna to Mikko, September 3, 1923). Anna worked not simply to earn money to live on, but to gain pride and self-worth.

Anna left Seattle shortly after she wrote to Mikko for the last time. She developed an allergy to the disinfectants used at the hospital, and returned to the family farm in Roberts. She moved again to Butte, Montana, where she continued to work in boarding houses and at hospitals after her marriage in 1928. She earned the self-pride and financial independence her work gave her.

Among Finnish women there were various activities

If Anna Hakola complained of the insularity of the community, some Finnish women thrived on the varied activities living in the ethnic enclave provided. In Red Lodge, some women joined the secret society "La-

dies of Kaleva" formed in 1904 to promote Finnish culture. Beginning in 1909, fourteen women performed in the Finnish Ladies' Band. Others, perhaps more athletically inclined, performed gymnastic feats in the Women's Gymnastic Club. Red Lodge boasted a Finnish theater group, where women and men acted in the plays they performed (Harris 1979, p. 179-187).

Other Finnish immigrant women, in addition to activities within the community, found ways to connect with the world outside of Red Lodge's Finnish enclave. World war I became the event that forced Finns and other immigrants to query themselves about their place in American society. Some Finns declared themselves loyal Americans in support of American intervention in the war, while some joined Americans and other foreigners in organized anti-war activity. The Industrial Workers of the World, a labor union of unskilled workers, mobilized radical Finns to voice their anti-war sentiments. So taken by IWW philosophy was one Red Lodge

Finn that she decided to form a branch of the union herself (Kuhlman 1987, p. 93).

Female Finns as working-class union members

The IWW, formed in 1905, called for the unification of all unskilled workers, including women and foreigners, in one union embracing all industries. Finnish men and women were drawn to the IWW, and to unionism in general, because they saw union activity as the only means of achieving the economic gains they had hoped for when they emigrated to the U.S. Female Finnish domestic workers began unionizing as soon as they arrived in the U.S. in the 1890s. Because their primary occupation was domestic work, women did not have to deal with powerful industrial employers as their male counterparts did. But women did seek to better their economic positions, and they felt a camaraderie with their fellow working-class union members (Karvonen 1977, p. 197).

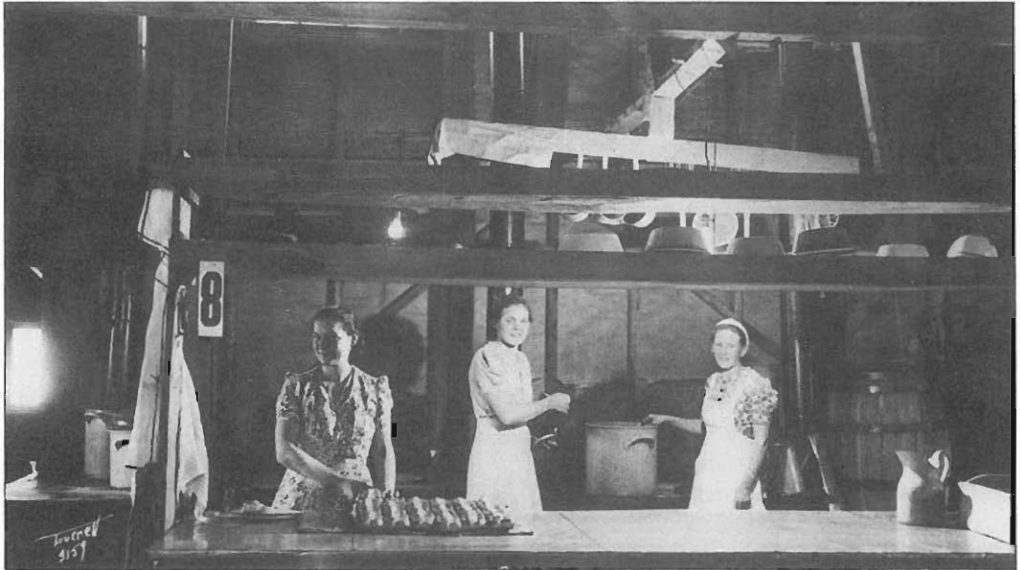

Photo Collections of the Institute of Migration.

The IWW attracted Finnish women who saw themselves as a part of the oppressed working-class, who saw industrial capitalism as an unjust system, and who saw the First World War as a war waged by capitalists to gain control of the world's resources. The IWW waged a vigorous anti-war campaign in cities all across the U.S. (Miles 1986, p. 13–15).

In 1917, as the U.S. joined the war effort, a Finnish parlor maid working at Red Lodge's Southern Hotel became exasperated with the working conditions there. Upon hearing of the IWW and its goals, she determined to change her situation by joining the union. She began taking names, collecting dues, and distributing IWW literature among the female domestics at the Hotel. A couple of days later, she found her position at the Southern terminated. In response to what she felt was unfair treatment by her boss, she wrote an anonymous letter to the *Industrialisti*, a Finnish-American newspaper which had become an organ of the IWW (Hummasti 1977, p. 184). In the letter, the woman revealed her reasons for joining the union: "*Among the lady wage earners [in Red Lodge] conditions are so hot and unbearable. Employers demand much more than the weak women can endure, and the wages are too small in comparison with the cost of living. Therefore it has caused our minds to boil in such a pitch that we know we need an*

IWW" (*Industrialisti*, October 23, 1917). A translation and story appeared in the November 23, 1917, issue of the Red Lodge Picket.

The actions the maid took suggest that she felt her union activity would empower her to change the working conditions at her job. Not stopping at personal goals, she perceived the IWW as a way to change another situation she would intolerable; lives lost to the capitalists she believed had started the war. As she explained to her employer, she joined the IWW because she believed distributing IWW literature would stop the war.

Constructive work for a better life

Emigrating to the United States allowed Finnish women greater freedom of opportunity to live and work as they pleased. When they came to the U.S. they brought with them, in the case of midwife Aino and others like her, skills that were greatly needed, especially in rural states such as Montana. Anna Hakola and others changed their individual situations first, and then, as the parlor maid, acted to transform society through their unionizing efforts. Far from the stereotypical female emigrant who was buffeted about on life's stormy seas, these women rode the waves of their own creation.

Literature

- Daniels, Roger: *Coming to America*, 1990.
 Harris, Arlene: *An Early-Day Montana Midwife*. Missoula, Montana, University Archives 1979.
 Harris, Arlene: *The Red Lodge Finns*. In: Zupan & Owens, *Red Lodge: Saga of a Western Area*. Billings, Montana 1979.

- Hummasti, P. George: *The Working Man's Daily Bread*. Finnish American Working Class Newspapers, 1900–1921. In: Karni, Michael G. & Ollila, Douglas J. Jr. (eds.): *For the Common Good*. Superior 1977.
Industrialisti, 23 October 1917, Duluth, Minnesota.

- Karvonen, Hilja J.:** The Proponents of Women's Rights in the Finnish-American Labor Movement from 1910-1930. In: Karni, Michael G. & Ollila, Douglas J. Jr. (eds.): For the Common Good. Superior 1977.
- Kuhlman, Erika:** From Farmland to Coal Village. Red Lodge, Montana's Finnish Immigrants 1890-1922. University of Montana 1987.
- Kuhlman, Erika:** Greetings From This Coal Village! Finnish Immigrant Mikko Marttunen: the Magazine of Western History, Spring 1990, p. 6.
- Miles, Dione, (ed.):** Something in Common - An IWW Bibliography. Detroit 1986.
- Red Lodge Picket,** 23 November 1917.
- Ross, Carl:** The Feminist Dilemma in the Finnish American Community. In: Women Who Dared. St. Paul 1986.
- Ross, Carl:** The Finn Factor in American Labor. Culture and Society, New York Mills 1978.
- Ross, Carl:** Servant Girls: Community Leaders. In: Ross, C. & Wargelin Brown K.M. (eds.): Women Who Dared. St. Paul 1986.
- Ross, Carl & Wargelin Brown, K. Marianne (eds.):** Women Who Dared. St. Paul 1986.
- U.S. 1910:** Abstract Supplement for Montana, 1913.
- U.S. Department of Commerce,** Bureau of the Census. 1910 Census Population Schedules: Montana, Carbon County. Microfilm #299.
- Wargelin Brown, K. Marianne:** The Legacy of Mummu's Granddaughters. In: Ross, C. & Wargelin Brown, K.M. (eds.), Women Who Dared. St. Paul 1986.
- Wertz, Richard & W. Wertz, Dorothy C.:** Lying-In: A History of Childbirth in America. New York 1977.
- Zupan, Shirley & Owens, Harry (eds.):** Red Lodge: Saga of a Western Area. Billings, Montana 1979
-

Neuvostoliiton muuttoliikkeistä

Professori Leonid L. Rybakovsky NL:n tiedeakatemian laitokselta luennoi Siirtolaisuusinstituutissa NL:n demografisen kehityksen ongelmista tammikuussa 1991. Samalla suunniteltiin tiedeakatemian ja Siirtolaisuusinstituutin tutkimusyhteistyön käynnistämistä, joka saattaisi liittyä tutkimusprojekteihin, täydennyskoulutukseen, tutkijavierailuihin ja julkaisutoimintaan.

Ennen perestroikaa (vuoteen 1985) NL:n demografisessa kehityksessä voidaan erottaa neljä pääongelmaa: maaltamuutto kaupunkiin, sopeutuminen uusiin olosuhteisiin, siirtolaisten aktiivisuuden nostaminen ja liiallinen muutto suurkaupunkiin.

Maaltamuutto juontaa juurensa maatalouden kollektivisoinnista, maaseudun sukupuolirakenteen vääristymisestä ja kielteisestä suhtautumisesta maatalousammatteihin. Tutkimuksen mukaan 20 piirikunnassa kuolleisuus on suurempaa kuin syntyvyys. Maataloudessa työskentelevistä 80–85 % ei suosittele ammattiaan lapsilleen. Morsiamen löytämisongelma vaikeuttaa elinkelpoisten tilojen ylläpitämistä. Ratkaisuna voisi olla maatalouden jälkeenyjääneisyyden korjaaminen.

Sopeutumisongelmat uusiin olosuhteisiin ilmenevät erityisesti Siperian ja NL:n pohjoisosien siirtolaisten suurena paluumuuttona. Baikal-Amurin alueelle muutaneista 40 % palasi takaisin seuraavan ja 70 % kahden seuraavan vuoden aikana.

Ratkaisuna professori Rybakovsky näki markkinatalouteen siirtymisen, mikä karsisi alueen kannattamatonta teollisuutta.

Siirtolaisten muuttoaktiivisuuden nostaminen on keskeisenä tavoitteena etenkin Keski-Aasiassa, jossa syntyvyys on 5.5 lasta/vuosi hedelmällisyydikäistä naista kohden NL:n keskiarvon ollessa 2.3. Muuttoaktiivisuuden vähäisyys johtuu toisaalta kaupunkien asutopulasta, toisaalta nuorten ammattikoulutuksen puutteesta. Ei olekaan ihme, että 80 % vanhemmista suosittelee lapsilleen kylään jäämistä.

Muutto suuriin kaupunkiin kuten Moskovaan, Leningradiin, Kiovaan ja Minskiin on ollut erittäin suurta. Ilmiö on tuonut uutta verta esim. Moskovaan; kaupungissa syntyy 1.5 lasta/vuosi hedelmällisyydikäistä naista kohden ja 1/4 väestöstä on eläkeläisiä. Asumisoikeuden saamiseen liittyy usein erikoisia ilmiöitä. Esim. nuori tyttö saattaa solmia avioliiton eläkeläisen kanssa saadakseen asumisoikeuden. Lupajärjestelmää ollaan kuitenkin poistamassa, mikä vaikeuttaa väestötutkimusten tehoa, sillä NL:ssa ei ole väestökisteriä.

Perestroikan jälkeiset ongelmat ovat liittyneet maansisäiseen pakolaisuuteen, johon luetaan azerien, armenialaisten ja gruusialaisten muutto. Kaikkiaan pakolaisia arvioidaan olevan 600 000–700 000. Varsinaisia pakolaislakeja ei kuitenkaan ole.

Venäjänkielisten maassamuutto muodostaa toisen ongelma-alueen. Venäläisiä

on kolmenkymmenen vuoden ajan muut-
 tanut Baltiaan, Keski-Aasiaan ja Kau-
 kasukselle. Tällä haavaa venäläisiä muut-
 taa kaikista tasavalloista enemmän takai-
 sin kuin itse tasavaltoihin. Tähän on vai-
 kuttanut mm. virallisen kielen aseman
 myöntäminen tasavalloille, kuten Latvialle.
 Liettuan itsenäistymiseen liittyy tal-
 loudellisia kysymyksiä kuten korvauksien
 maksaminen tasavallasta siirtyville. Jos
 NL:sta eroaminen alkaisi, on mahdollista,
 että venäläiset palaisivat kasvavassa mää-
 rin entisille kotiseuduilleen.

Stalinin aikaiset kansojen pakkosiirrot
 ovat tulleet esille perestroikan myötä. Ko-
 realaisia ja kiinalaisia siirrettiin vuosina
 1937–38 noin 180 000 Keski-Aasiaan ja
 Kazakstaniin, saksalaisia 200 000 sekä Kri-
 min tataareja Siperiaan ja Kazakstaniin
 toisen maailmansodan kuluessa.

On arvioitu, että 1/3 pakkomuuttajista
 kuoli tai surmattiin. Vuonna 1956 osa pa-
 lasi entisille kotiseuduilleen rehabilitoitu-
 na. Tämä on aiheuttanut ongelmia. Esi-
 merkiksi Krimillä asuu tätä nykyä 100 000
 itsenäisyyttä vaativaa tataaria ja 2,5 miljoo-
 naa ukrainalaista ja venäläistä. Myös sak-
 salaisten pyrkimys perustaa itsenäinen ta-
 savalta on kohdannut vastustusta.

Ulkomaille siirtolaisiksi muutti vuonna
 1990 noin 450 000 neuvostoliittolaista, kun
 vuodesta 1973 lähtien koko määrä on noin
 1 miljoona. Uuden lain maastamuutosta
 tulee olla hyväksytty vuoden 1991 aikana.
 On odotettavissa, että 600 000–800 000
 neuvostoliittolaista muuttaa tänä vuonna.
 Osa heistä kuitenkin palaa. Suurin ulko-

maille hakeutuva kansallisuusryhmä koos-
 tuu saksalaisista, joita muutti NL:sta ulko-
 maille vuonna 1990 noin 200 000. Myös
 juutalaiset ovat hakeutuneet suurin jou-
 koin ulkomaille, mutta muuttohalukkuus
 on viime kuukausina laskenut huomatta-
 vasti Persian lahden sodan myötä.

Siirtolaisten määrän professori Ryba-
 kovsky arvioi kääntyvän muutaman vuo-
 den kuluessa laskuun. Hänen mukaansa
 eräiden neuvostoliittolaisten esittämät ar-
 viot jopa seitsemästä miljoonasta lähi-
 vuosina Pohjoismaihin muuttavasta neu-
 vostoliittolaisesta ovat liioiteltuja. Myös
 länsilehdistön arviot suurimmillaan 30
 miljoonasta länteen hakeutuvasta neuvos-
 toliittolaisesta ovat aiheetonta pelottelua.
 Lähivuosien aikana Neuvostoliitosta
 muuttaa hänen arvionsa mukaan kaikki-
 aan kolmisen miljoonaa ihmistä.

Katastrofit ja kriisit voivat lisätä muut-
 toliikettä väliaikaisesti. Tshernobyl osoit-
 ti, etteivät kaikki lähde liikkeelle yhdellä
 kertaa. Valtioiden rajat pidättävät muutto-
 liikettä. Ihmiset muuttavat mieluiten sin-
 ne, missä on tuttuja, minne he voivat aset-
 tua. Muuttohalukkuuteen vaikuttavat mm.
 Euroopan työttömyysaste ja muuttajien
 koulutustaso. Jotkut maat kuten Itävalta,
 USA ja Ranska ovat myös estäneet vapaa-
 ta muuttoa, mutta länsimaissa on myös
 pelkoa rikollisuuden ja mustan pörssin
 kaupan leviämisestä. Esimerkiksi Israeliin
 muutti lyhyessä ajassa 1000 uutta ilotyttöä.

Timo Virtanen

Neljäs muuttoliikkeen 5-vuotiskatselmuks Turussa: Maassamuutto ja yhdentävä Eurooppa

Vuodesta 1975 on viisivuotiskausittain lähes päivälleen järjestetty Siirtolaisuusinstituutin toimesta valtakunnallista muuttoliikettä tutkaileva muuttoliikesymposium. Kulloinkin ajankohtaisina teemoina ovat olleet: ensimmäisessä – muuttoliikkeen yhteiskunnalliset ja yksilöön kohdistuvat seuraukset, toisessa – muuttoliikkeen uusi kuva, kolmannessa – muuttoliike ja tietoyhteiskunta, nyt – muuttoliike ja yhdentävä Eurooppa.

Kulunut kehitys on osoittanut, että symposium on kulloinkin osunut hyvin valitsemaan teeman, johon muuttoliikkeen ohjauksessa olisi juuri seuraavana viisivuotiskautena tullut varustautua. Ne muodostavat myös keskenään yhtenäisen, loogisen kehitysvirran, joissa yksilö – 60-luvun voimakkaan kaupungistumisvirran mukana – on herännyt kiinnittämään entistä voimakkaammin huomiota hyvän palvelun saavutettavuuden rinnalla myös ympäristöllisiin näkökohtiin.

Kansainvälisten yhteyksien voimakkaan kehityksen myötä – Englannin kanaalin ja Tanskan salmien yhteyksien kiinteydyttyä – valtakunnan osien keskusverkko ja vaikutusalueajat ovat suurten muutospaineiden alaisia. Kaupan, työvoiman ja rahan muuttovirtojen esteenä olevien rajakynnysten madaltamisen myötä on vaikeata ennakoida muutosten heijastusvaikutusten laajuutta muuttoliikkeeseen. Myös maassa-, maasta- ja maahanmuuton rajat hämärtyvät.

Symposiumin esitelmät ja puheenvuorot kootaan aikaisempaan tapaan raportin muotoon. Seuraavassa esitetään symposiumin yhteenveto.

Taloudelliset vaikutukset

Euroopan yhdentymiskehitys sai alkunsa taloudellisista syistä. Tälläkin osalla prosessi on kesken ja jatkuva. Yhteinen raha taloudellisen integraation tunnuksena on toteutusvaiheessa. Euroaluepolitiikka on muodostettu menetettyjen sopeutuskeinojen tilalle. Liikkumisvaraa on vain yhteisesti hyväksytyjen tavoitteiden puitteissa. Kuitenkin aluepolitiikka on nykyisin toiseksi suurin menoerä eurobudjetissa. Euro-yhteiskunta ja sosiaalipolitiikka on tullut mukaan lieventämään integraation aikaansaamia uhkia sosiaalisen oikeudenmukaisuuden toteutumiselle. Suomen avointen markkinoiden ehdoilla toimiva teollisuus on sopeutunut ja pystyy tehokkuutensa ansiosta jatkossakin kilpailemaan euromark-

kinoilla vaikka aiheuttaakin sisäisiä rakennemuutoksia. Sen sijaan suljettujen markkinoiden alueella on odotettavissa huomattavia vaikeuksia ja karsiutumista. Pääomien liikkuvuudesta tulee keskeisempi tekijä kuin työvoiman liikkuvuudesta. Meille pääoman liikkuvuuden suuntaliike on vientivoittainen uhkatekijä. EY:n ja Itä-Euroopan talouskehityksen vaikutusta on vaikea ennustaa, mutta kehitys sisältää myös uhkatekijöitä Suomen kannalta.

Vaikutukset väestö- ja työvoimakehitykseen

Integraation vaikutus EY:n sisällä ollut pieni. Veto- ja työntövoimatekijät eivät muutu. Asiasta tarvitaan lisätutkimusta. Pätevästä, alalleen erikoistuneesta erikoishenkilöstöstä on kehitettävä Euroopan laajuinen kilpailu. Tulos lienee voittopuoleisesti Suomen kannalta myönteinen. Tuleeko Suomesta erityisesti kolmansiin maihin nähdessä työvoiman nettoviejä vai -tuojia, riippuu mm. omasta suhtautumisestamme muuttoliiketyksymyksiin.

Ikärakennongelma ei ole vain kotimainen vaan yleiseurooppalainen ongelma. Väestön vähäeneminen ja ikääntyminen edellyttäisivät meiltä valikoivaa siirtolaispolitiikkaa, jolla voitaneen helpottaa työvoiman eheytyms- ja ikärakennongelmaa. Pientä orastavaa syntyvyyden lisääystä tulisi huolellisesti vaalia. Sillä on kuitenkin vaikutusta vasta pitkän aikavälin työvoimakehitykseen. Tehostetulla työvoiman rekrytoinnilla ja koulutuksella pystyttäen pitkälle menävästi tyydyttämään vähenevä työvoimatarve.

Vaikutus aluerakenteeseen

Rajojen madaltuminen ja yhteyksien tehostuminen kasvattaa Euroopan makrotason keskusten aluerakenteellista merkitystä ja muuttaa niiden vaikutusalueajoja. Pääkaupunkiseutu, Suomen suurin kaupunkiyksikkö, on eurooppalaisessa mittakaavassa vähäinen. Ennen kaikkea voimaa on pyrittävä vahvistamaan toisaalta valtakunnan osakeskusten suorien EY-yhteyksien ja toisaalta niiden ja pääkaupunkiseudun yhteistyötä kehittämällä.

Pääkaupunkiseudun ja Etelä-Suomen valtakunnan osakeskusten muodostama Suomen keskusyhteisö voi tarjota monia varsin kilpailukykyisiä vahvuuksia Euroopan metropoleihin nähden, mikäli löydetään tarkoituksenmukaiset ja riittävän tiiviit yhteistyömuodot. Tällaisia positiivisia puolia voisivat olla mm. monipuolisemmat ja ympäristöltään vetovoimaisemmat vaihtoehdot niin asumi-

(SI/VA/0639/Siirtolaisuusinstituutti)

sen ja tuotanto- tai tutkimustoimintaan kuin kasva-vaan ajanviettoonkin. Edellytyksenä on riittävän yhteishengen ja sen mukaisen voimavaroja säästävän ja niitä kokoavan työnjaon omaksuminen.

Uhkakuvana skenaariovaihtoehdoista on syvän maaseudun autioituminen. Makrotason keskittymisestä huolimatta teknologian kehitys mahdollistaa väestön sijoittumisessa ympäristön vetovoimatekijöiden palottuneemman aseman mikrotasolla. Tällöin myös maaseudun vetovoimatekijöitä voidaan makrokeskusten vaikutusalueitten sisäisessä aluerakenteen kehityksessä hyödyntää. Euroopan yhdentymisen tietoyhteiskunnan aluerakenteen muutosprosessit kumuloi-tuvat ja monipuolistavat aluerakenteen muutos-kehitystä.

Vaikutukset päätöksentekoon

EY:n päätöksenteon sisällä on turvattava alueellinen ja poliittinen edustavuus. Paikallistason päätösvaltaa on kehitettävä riittävästi alueellisen liikumavaran turvaamiseksi. Suurten vaikutusmahdollisuuksien lisääntyminen on uhka alueen itsenäiselle päätöksenteolle. On säilytettävä riittävä kansallinen päätösvalta turvallisuus-, alue- ja ympäristöpolitiikassa.

Vaikutus kansalliseen identiteettiin ja kulttuuriin

Integraatio rajoittaa valtioiden päätösvaltaa mutta saattaa kehittyä kohti kansallisen identiteetin renessanssia. Euroopan yhentyminen saattaa Suomenkin osalta merkitä kansallishaaveiden toteutumista toista kautta. Kansallista itsetuntoa on vaalittava ja kulttuuri- ja ympäristöhoitolohkolla myöntyväisyyspolitiikkaa on kartettava. Vaikka kansallisvaltio yhdentyisi Euroopan liittovaltioon, sen sisällä yhdentynyt Pohjola siihen kytkeytyvine Viron ja Karjalan alueineen saattaa omata suuria yhtelstuntoon pohjautuvia voimavaroja ja sen kautta nykyistä voimakkaampia vaikutus- ja uusia päätöksentekomahdollisuuksia.

Raimo Narjus

Seutukaavajohtaja,
rakennusneuvos
Varsinais-Suomen seutukaavaliitto

Kirjoittaja on toiminut muuttoliikesymposiumin valmistelutoimikunnan puheenjohtajana vuosina 1975, 1980, 1985 ja 1990.

Kaarle Hjalmar Lehtisen rahaston apurahat

suomalaisen siirtolaisuustutkimuksen edistämiseen ja tukemiseen julistetaan haettavaksi. Jaettavat apurahat ovat yhteensä 50 000 markkaa.

Lyhyessä ja vapaamuotoisessa hakemuksessa on mainittava hanke, jonka toteuttamiseen apuraha aiotaan käyttää. Hakemukseen on liitettävä selvitys opinnoista, mahdollinen työ- tai matkasuunnitelma sekä selvitys muista vireillä olevista tai saaduista apurahoista.

Hakemukset, joiden on oltava perillä viimeistään 15.4.1991, lähetetään osoitteella:

**Siirtolaisuusinstituutti
Piispankatu 3
20500 Turku
FINLAND**

Tarkempia tietoja saa Siirtolaisuusinstituutista,
puh. 921-317 536.

Ikääntyvä yhteiskunta vireäksi

"Revival of Ageing Societies"

Espoon Dipolissa järjestetään 20.–22.5. kansainvälinen väestökongressi, jonka teemana on väestönkehityksen vaikutusten arviointi teollistuneissa maissa. Konferenssissa keskitytään tilanteeseen, joka valitsee noin yhden sukupolven verran tästä eteenpäin. Erityisesti keskitytään väestönkehityksen taloudellisiin vaikutuksiin:

- Miten käy julkisen ja yksityisen sektorin kamppailussa työvoimasta?
- Miten kasvava eläkeläismäärä vaikuttaa tuotteiden kysyntään?
 - Miten käy julkisten palvelujen?
- Miten yritysten ja valtionhallinnon on sopeuduttava väestönkehitykseen, jonka muutokset eivät näy hetkessä, vaan vasta 10–20 vuoden päästä?
 - Jne.

Kongressi on avoin kaikille kiinnostuneille ja siihen odotetaan noin 400 osallistujaa. Kongressin järjestäjänä toimii Väestöliitto yhdessä Tilastokeskuksen ja Suomen Väestötieteen Yhdistyksen sekä usean kansainvälisen alan järjestön kanssa. Kongressin työskentelykieli on englanti.

Lisätietoja voi kysyä:

Väestöliitto/ tiedotus,
Kalevankatu 16, 00100 Helsinki,
puh. 90-640 235

Finland and the International Movement of People in Changing Europe

Report No. XIV of the Migration Commission. Helsinki 1990.

Summary (p. 27–34)

The starting point for Finnish migration policy in the 1990s, the decade of European integration, will be significantly different from that in the late 1960s and early 1970s, the years of the last great wave of emigration, or from that of the late 1970s and early 1980s during a period of high unemployment.

Finland has rapidly moved into a post-industrial society, which, measured by various standards of living indicators, has reached and even surpassed the earlier target countries of Finnish emigration. On the reverse side of this rapid economic growth and structural change are an overheated economy, labour shortage, high taxation and a high price and expenditure level compared with many competitor countries. Continued economic growth, together with an aging labour force and smaller numbers of newcomers on the labour market, has made many people ask whether we shall have a sufficient labour force in the 1990s.

The international movement of labour has been positive for Finland during the last decade, although the figures have been in decline. Immigration is increasing again and hopes for importing labour are even higher. The coming recession may indeed check the need to import labour force. The numbers are, in any case, relatively small by international standards, and due to the low starting point Finland has a chance to avoid the mistakes in migration policy made by many industrialized countries in the 1960s and 1970s, if we just proceed calmly and pursue a controlled aliens policy.

The traditional economic and social causes have become less important for potential Finnish emigrants. Despite criticism of taxation and availability of housing, Finland's competitiveness is high compared with many other countries taking immigrants. Moreover, numerous obstacles diminish desire to immigrate to Finland compared with many other industrialized countries. Individual values, life situations and case-specific considerations instead of economic and social reasons, have begun to influence mass immigration. Such factors include the availability of housing, language, the degree of identification with one's

own culture, taxation, climate, the need for two jobs because of women working and educational opportunities for children.

The international mobility of labour took different forms in Western Europe, particularly after the oil crisis. Growth in the number of multinational corporations and their evolution into global networks has led to the quick expansion of international transfers of executives and employees with special technical skills within corporations. International mobility may turn out to be a special career for both those working for companies and international organizations as well as those specializing in various project duties. Mobility concerning marketing is also changing as marketing is being taken care of by representatives sent from the home country to target companies for a few days or weeks. In densely populated border areas on the Continent, labour markets may cross frontiers, at least for some professions. Finland also has experience of cooperation in frontier regions. The exchange of students and trainees is another form of mobility that will become more common in the future. Plans concerning it are being devised both by the EC and Nordic countries.

The Migration Commission has taken the view that abolishing administrative obstacles to the mobility of labour, in connection with European integration, will not bring about any dramatic change in migration. The nature of migration, however, will change in the direction of temporary residence, fixed-term training and working connected with career development. Internationalization also increases human contacts and thus furthers migration. As social security and pay differentials become less important, other obstacles and prerequisites pertaining to migration have more impact. Experience seems to show that migration even in border areas is relatively low in both the EC and Nordic countries. Gross figures may grow somewhat, but net figures are likely to remain stable.

Despite West European integration, actual migration pressure on Finland comes from outside this area, i.e. from third countries, and that area is likely to be Eastern Europe, particularly the Soviet Union and Soviet territory adjacent to Finland.

Economic and social development in Finland, the demographic situation in Finland and elsewhere in Europe and anticipated political and economic change in the international community mean that those fixed ideas, which during the last few decades have controlled the behaviour of in-

dividuals, companies and authorities, are no longer valid premises for our migration policy. Emigration should not be regarded merely as a negative phenomenon to be controlled by all possible means. Finland is no longer a country with excess labour and therefore the availability of labour will be an important factor in future investment decisions, and seeing to the needs of labour already working in companies is one of the central strategic objectives for corporations and employer organizations. Importing labour may alleviate an individual labour shortage, but foreign experience shows that imports of labour create a new need for labour force and may also worsen labour bottlenecks, if they discourage the domestic labour force from applying for positions in a given field.

The principles formulated by the Migration Commission during the last few decades still provide a sound basis for policy in the 1990s:

1. Each country must secure its economic and social development primarily with its own labour resources.
2. Migration policy must further balance development in the labour market.
3. Migration policy must be based on the principle of reciprocity.
4. Transnational immigration policy and policy affecting a single country must be seen as separate issues.
5. As regards the arrival of aliens in a country, refugee policy and labour policy must be separated. Humanitarian grounds and principles based on the refugees' own needs must remain the criteria for acceptance.

According to the Migration Commission, we should assess the extent to which views based on language policy and cultural policy should be considered. Attention should then be paid to the effect of Finnish immigration policy on the social situation and cultural viability of the countries of origin.

In assessing the alternatives offered by migration policy and objectives concerning emigration, it is apparent that the pressure of traditional emigration is minor but that the nature and structure of migration are changing. It is difficult to estimate the extent to which the difficult housing situation prevailing in some areas, obstacles to mobility within a single country and taxation promote emigration. On the other hand, building a career in the EES, particularly in jobs requiring professional skills, requires adequate knowledge of languages. The narrow range of Finnish language skills means that the number of jobs available is limited and the income level lower than in Finland,

even if taxation differentials are taken into account.

Paradoxically then, emigration is not likely to reach the required level. European integration and other changes taking place in our neighbouring areas mean that there is a growing need for internationalization and that participation in international interaction will be one of the keys of success in the 1990s. Therefore, Finland should build its emigration policy on a completely new basis.

Temporary employment abroad, international trainee exchange and study abroad should be more closely linked with career development. Public authorities should grant substantially more resources for international trainee exchange, scholarships, study abroad and for other development of labour resources based on temporary foreign residence. People should also be encouraged to study languages other than English. These training measures should be tied with taxation, pay policy and other labour market policy measures which would make working abroad and returning to Finland an attractive option. This would promote internationalization of our country, increase the know-how of the labour force and create commercial, scientific and cultural networks of contacts.

Analysis of the alternatives and objectives of immigration policy indicate that the strategy of Finnish policy is primarily based on **full utilization of our own labour resources** before foreign labour is recruited. Although labour reserves in the country are limited, they should be used for the good of society as a whole by improving the prerequisites for work through more efficient early rehabilitation, reduced regional differences in unemployment, a better work environment and fewer occupational accidents and full utilization of manpower services. Attention should also be paid to labour force motivation.

As European integration advances and administrative obstacles to the free movement of labour are eliminated, obstacles concerning labour recruitment will also be abolished. Since the EES countries will largely compete for the same labour force, it is vital for companies and other employers to see to the needs of their own labour.

Encouraging former Finnish residents to return has been included in the present Government programme and this policy should retain priority after development of our own labour force resources. Efforts to attract Finnish residents to return, however, should be linked closely to immigration policy. Information, seminars, brochure-

res or improved educational facilities for immigrant children are not adequate to promote return. Various measures by business and government are needed to improve adjustment, careers and utilization of skills of former Finnish residents. Moreover, it must be possible for people of retirement age to return to their native country of birth.

Mobility in the free European labour market forms the third circle of Finnish immigration policy. In future, the free labour market of the EES will form an entity consisting of the EC labour market, the Nordic labour market and Austria, Switzerland and Liechtenstein. At present, immigration from the EC countries accounts for only 15 % of the total and even if administrative obstacles to mobility were removed, the attractiveness of Finland among EC nationals is not likely to grow.

It is still not clear how the distinctive features of the **Nordic labour market** will be evident within this entity in case of an EES. In practice, however, the Nordic labour market will remain a migration area mostly for the Finnish-born. Citizens of other Nordic countries still seem very little inclined to move to Finland.

In the future, when immigration from the EES area cannot be limited or controlled by administrative measures, the authorities are left with the means of information now employed between Finland and other Nordic countries. The increase in foreign labour may cause problems in the observance of the terms of employment and equal treatment and that is why collaboration between employer and employee organizations and authorities should be improved further to avoid the rise of a grey labour market.

The fourth area within Finnish immigration policy is the **movement from third countries** outside the EES. In the Finnish view these countries form a rather heterogenous region of origin for labour because they differ with respect to their culture, economic development and social system.

The Migration Commission has estimated that most of the immigration pressure on Finland comes from Eastern Europe, particularly Soviet territory adjacent to Finland, the Baltic countries and Poland. It is a completely different matter whether the structure of this immigration would permit immediate placement of those eager to move without extensive further education, retraining and language studies.

Migration to Finland from Eastern Europe, the Soviet Union in particular, is not merely a question of immigration or labour policy. Management of migration and economic and social develop-

ment in the said countries should be seen as an entity which Finland could also influence. Pressures to migrate could be alleviated by promoting cooperation between Finland and the Soviet Union and by developing joint business ventures in the Soviet Union. More extensive international aid could reduce the desire to immigrate because of actual poverty.

Measures called for by pressures from Eastern Europe are based on the view that immigration to Finland will be governed by Finland's own decisions, regardless of regulations concerning emigration in the country of origin. To ensure that immigration conforms to legal provisions and that it does not become illegal, the authorities exercising the power to issue visas and work permits should be granted the resources necessary to expedite decision-making. Care should also be taken so that various Finnish bodies would not create empty hopes among potential emigrants in their country.

Characteristic of immigration from third countries (excluding return immigration of Finnish nationals) is the fact that it is and will be controlled with residence and work permits, despite European integration. Conditions for permits can be easier or made more stringent in individual cases and the issuance procedure can be simplified.

There are a number of strategies available for regulation of immigration: The basic issue involved in the labour import or job export strategy is whether the need for labour is met through immigration or whether cooperation in production with the countries of origin is promoted, investment increased and jobs created in Finnish companies abroad. A strategy of this kind can facilitate management of the labour shortage, ensure the viability of companies in Finland and also promote Finnish prosperity through repatriation of capital.

A strategy based on temporary immigration is recommended by the fact that immigration policy can then be linked with support for the overall development of the regions of origin. With respect to the import of a permanent labour force, we must ask whether the need for health care personnel, for example, or technicians is greater in the relevant countries of origin than in Finland. Immigration policy is an entity in this respect, too. The effects of measures on the viability of the regions of origin must be taken into account.

Should the reasons for immigration involve labour force policy, the Migration Commission is of the opinion that the principle of accepting only those for whom there is a real need should be the

basis for regulation of immigration from third countries. This would be the need after

- the existing labour reserve in the country has been employed,
- the prospects for the return of former Finnish residents and their actual numbers have been forecast,
- the future net immigration from the EES has been assessed,
- the capacity of society to receive refugees has been estimated,
- and the immigration caused by unification of families has been estimated.

In the opinion of the Migration Commission, a more selective policy with respect to immigration from third countries should be pursued. Work permits should be used to curb import of labour for poorly paid work calling for little skill. The prospects for making immigration more selective by assessing the need for labour in each sector in advance, for example by specifying the sectoral criteria for granting work permits annually in advance (by consulting with the relevant labour market organizations), should be considered.

It has not been the task of the Migration Commission to assess Finland's refugee policy, although the reception of refugees is, however, linked to the scaling of immigration and the treatment of refugees already in the country is likewise linked to that of other immigrants.

The Migration Commission is of the opinion that humanitarian criteria alone should remain the basis for reception of refugees. The prospects for refugees to cope in Finnish society, however, must be taken into account. Here job prospects are important. After the integration phase stipulated in the UN agreement on the legal position of refugees, refugees must be equated with the rest of the foreign population in Finland with respect to their status on the labour market, social security and other treatment. This must be taken into account in planning the volume of services intended for foreigners living in the country.

The Migration Commission is of the opinion that the conceptual content of refugee status should be specified. For example, it should be determined whether there are economic refugees or environmental refugees to whom the above-mentioned humanitarian criteria should be applied or whether these are new manifestations of conventional immigration.

In European countries immigration policy is usually not linked with demographic policy goals. Taking into account the forecastable demographic and labour force trend, the Migration

Commission has, however, considered the lack of an official demographic policy in Finland a problem. Such a policy would include a population target for Finland, and targets for social, family, educational and housing policy could be linked to it. A demographic policy of this kind would form the basis for the target-oriented scaling of migration with major impact on policy, and facilitate development of a consistent, controlled policy. It must also be borne in mind that demographic trends are very difficult to influence through policy. Many factors of uncertainty also hamper forecasting of migration.

The Migration Commission has, however, noted on the basis of estimates it has made, that should our present population be chosen as the target of demographic policy, and should this population be influenced primarily through immigration, Finland would have to admit some 25,000 immigrants annually for decades. An estimated 15,000 of these immigrants would remain annually.

Should the forecast labour shortage be met entirely through immigration, labour force immigration should comprise some 15,000 new immigrants annually. Taking possible return of former Finnish residents into account, this would necessitate net immigration of 10,000 new immigrants annually. The number includes family members and refugees. Unless our own labour force can be more effectively employed, our immigration policy should be scaled accordingly.

It is the view of the Migration Commission that the reforms related to regulation and legislation of the migration required by European integration and changes in the environment for the implementation of policy are merely the tip of the iceberg. The true touchstone of Finnish immigration policy will be to ensure equal treatment to the foreign population in the country, both within special groups and in relation to the native population. Should immigration policy be scaled according to the volume of immigration described above, planning of services to meet the needs of a growing foreign population should be undertaken immediately.

The immigration administration in Finland is divided among several branches, and is not efficient enough. The aliens bill introduced in Parliament on May 18, 1990, will not bring about any basic change in this state of affairs. With respect to the legal rights of immigrants to Finland, equality among them, equality and equal treatment in relation to the native population, co-ordination of policy pertaining to residence of foreigners in Fin-

land must be increased. The goal should be development of administration along the lines of the models already implemented in the other Nordic countries. By combining the Migration Commission under the Ministry of Labour with the Refugee Commission under the Ministry of Social Affairs and Health, co-ordination of immigration, alien and refugee affairs could be improved, particularly with respect to the foreign population residing in the country.

Ensuring the co-ordination of measures concerning immigration of foreigners, international mobility and efficient processing of work and residence permits is even more important as the volume of immigration increases rapidly. Securing the resources and other technical prerequisites for immigration and its control is necessary. In order to prevent the formation of grey labour markets, supervision of foreign labour must be improved, especially at workplaces. A system for supervising the terms of employment and rights of foreign employees should be devised without delay. Work permit procedure should be further accelerated and made more flexible. This will require closer co-operation between labour market organizations and the authorities.

Collaboration between different sectors of administration should also be extended to the interpreting and language instruction needed by foreigners, to occupational orientation, housing conditions, support for independent cultural activity, and to other measures designed to promote adjustment. Cooperation of this kind also calls for concerted effort on the part of local government, labour market and civic organizations.

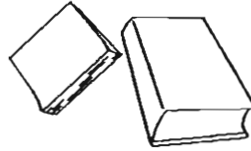
Reciprocal recognition of degrees and terms for qualification are of primary importance for the public sector and the professions. Labour market organizations should have an opportunity to take part in the work of those bodies of educational authorities, the Ministry of Education and the National Board of Vocational Education, which are responsible for assessing foreign educational qualifications. This would result in a permanent follow-up body, which would also have an opportunity to make relevant proposals for official action.

The procedure for determining the validity of foreign qualifications should be developed so that foreigners would be able to demonstrate their professional competence. Also, the wherewithal to acquire the language training needed for work and to take part in further training must be provided.

Internationalization and European integration have created new needs for research. Research

should aim at flexibility and the capacity to respond quickly to new needs. A new research programme for migration policy should be devised without delay, and collaboration in research with other countries should be expanded and intensified.

Finland may not be able to exert a significant effect on the channelling of immigration flows, but it is in the country's interest to see that international migration is controlled. For that reason Finland must play an active role in co-operation regarding migration policy, in the development of bilateral cooperation and in the creation of an international system of norms in which the human rights of the individual are secured, the interests of states taken into account and the duties of authorities specified.

Marja-Liisa Pynnönen, Siirtolaisuuden vanavedessä. Tutkimus ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden kentästä vuosina 1956–1988. Tampere 1991, 399 s.

Erilaisten marginaaliryhmien tutkimus on vähitellen astumassa suomalaiseen kirjallisuuden tutkimukseen. Viime syksynä ilmestyi Aulikki Jalavan väitöskirja Neuvosto-Karjalan suomenkielisestä epiikasta. Tämän vuoden alussa oli Marja-Liisa Pynnösen ruotsinsuomalaista kirjallisuutta käsittelevän väitöskirjan vuoro. Suomalaisen sekä suomenkielisen kirjallisuuden kuva laajenee maantieteellisesti näiden tutkimuksien avulla, ja erilaisten marginaaliryhmien käsittely purkaa sopivasti kuvaa rajatusta korkeakirjallisuudesta.

Marja-Liisa Pynnösen väitöskirja *Siirtolaisuuden vanavedessä* on lähtökohdiltaan kirjallisuussosiologinen tutkimus. Tarkastelu rajataan kirjallisuuden kentän eri osa-alueiden tutkimukseen kuten teosten tuotantoon, jakeluun ja kulutukseen. Näiden perusteella Pynnönen pyrkii muodostamaan kokonaiskuvan ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden tuotannon ehdoista sekä kirjallisuuden

kirjoittajista, välittäjistä ja lukijoista. Tutkimuksen tavoite on haastavan ja arveluttavankin laaja: tekijän pyrkimyksenä on tehdä ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden koko järjestelmän perusselvitys. Tutkimus rakentuu hieman hajanaisesti. Pynnönen tarkastelee laajasti siirtolaisuuden historiaa, ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden syntyhistoriaa, kirjailijoiden sukupolvijakautumista, mukana on lukijatutkimusta, ja vielä omana osanaan on kaunokirjallisten tekstien analyysiluku, jonka perusteella käsitellään kaunokirjallisuuden antamaa kuvaa siirtolaisuudesta. Suomen kielen merkitys Ruotsissa asuville suomalaisille tulee esille koko tutkimuksen ajan.

Tutkimusaineiston selvittäminen osoittaa, että Pynnösen tutkimus on suuritöinen haaste. Aineistoon kuuluvat siirtolaislehdet, painettu ja painamaton kirjallisuus, kirjallisuusinstituutioiden perustamiseen liittyvät asiakirjat, tiedot haastatteluista kirjailijoista, kirjeet tutkimuksen tekijälle sekä eräät radio- ja televisio-ohjelmat. Näiden lisäksi aineiston osana ovat kirjallisuutta koskevat artikkelit, kriitikit ja historiikit. Myös siirtolais- ja sosiologisten tutkimusten esittely on mittavaa, koska ne osaltaan muodostavat tutkimuksen teoreettisen rungon. Turhan tarkasti Pynnönen pysähtyy Euroopan siirtotyöläisten ja etnisten vähemmistöjen sekä ruotsalaisen siirtolaishistorian yksityiskohtiin.

Pynnönen selvittelee huolellisesti ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden ja julkaisukanavien syntyä ja kehitystä. Tuotantokoneiston esittely onkin tarpeellinen, sillä sen avulla konkretisoituvat julkaisemisen ongelmat ja kustannustoiminnan merkityksellisyys. Kirjailijoiden järjestäytyminen sekä Finn-Kirjan toiminta ovat olleet omaehtoisen kirjallisuuden selkärankana. Mielenkiintoinen kysymys on toiminnan jatkuvuus, sillä tutkimuksesta käy ilmi, että kustannustoiminta on viime vuosina hiipunut. Paikoin Pynnösen esitys on teosluetteloa ilmestyneistä kaunokirjallisista teksteistä, mikä sellaisenaan ei syvennä tutkimusta. Tämä aineisto yhdessä liitteinä olevien teos- ja tekiäluetteloiden kanssa muodostaa kuitenkin tarpeellisen suomenruotsalaisen kirjallisuuden bibliografian. Tekijä itse arvioi, että hän on saanut tietoonsa n. 90–95 % ruotsinsuomalaisesta kirjallisuudesta vuosilta 1956–1988.

Vastakuvan kirjallisuuden tuotannon kuvaukselle tuo lukijatutkimus. Pynnönen osoittaa, että ruotsinsuomalaiset ovat ahkeria lukijoita, mutta siirtolaiskirjallisuus on heillekin melko tuntematonta. Myös siirtolaiskirjallisuuden pienet painokset kertovat kysynnän vähäisyydestä. Suosituin kirjanhankintakeino onkin lainaus. Oman piirteen-

sä siirtolaiskirjailijoiden markkinoille tuo myös se, että siirtolaiskirjailijat kilpailevat Suomessa maan keränneläisten kanssa ja jäävät kirjallisissa asioissa lähes poikkeuksetta näiden jalkoihin.

Kirjailijoiden ja kirjoittajien tarkastelu perustuu sukupolvierotteluun. Ruotsinsuomalaisista kirjallisuutta on kirjoitettu neljän sukupolven voimin, joista nuorimmat ovat 50-luvulla syntyneitä. Huomionarvoista on, että kaikki ovat ensimmäisen polven siirtolaisia. Mielenkiintoista olisi ollut pohdita laajemmin kysymystä, nouseeko toisen polven siirtolaisista kirjallisuuden jatkajia – lukijahaastattelut antavat tähän puoleen pienen viitteeseen: siirtolaisnuoret ovat sulautumassa valtakulttuuriin. Pynnönen väläyttää neljä lähikuvaa ruotsinsuomalaisista kirjailijoista, jotka on valittu kuitenkin niin, että vanhimman polven ääni jää kuulematta. Puutteena pidän sitä, että haastattelut eivät perustella ja että haastattelujen perusteella ei juurikaan tehdä johtopäätöksiä; haastattelujen painaminen jää siten irralliseksi. Linjanvetona voi nähdä sen, että Pynnönen kytkee tutkimansa siirtolaiskirjailijat työläiskirjailijoihin.

Oma kysymyksensä on ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden sijoittaminen: onko siirtolaisten kirjallisuus Ruotsin vai Suomen kirjallisuutta? Pynnösen keskeisenä määrittelyperiaatteena on teosten aihepiiri – kirjallisuutta on ilmestynyt sekä Ruotsin että suomen kielellä kuten Suomessaakin, joten kieli ei ole tärkein erotteluperuste. Pynnösen mukaan siirtolaisuuden ja suomalaisuuden kuvaus liittyy siirtolaiskirjallisuuden Suomeen. Toisaalta Pynnönen painottaa myös julkaisupaikkaa ja -tapaa. Suomessa julkaistut, ruotsinsuomalaisien omien julkaisukanavien kautta tai omakustanteina suomeksi julkaistut teokset ovat oma haaransa suomalaista kirjallisuutta. Toisaalta ruotsinsuomalaisen vähemmistökulttuurin vakiintuminen mahdollisesti siirtää ruotsinsuomalaisten itsensä kustantamat teokset osaksi Ruotsin suomenkielistä kirjallisuutta. Yhtenäistä tai yksiselitteistä ratkaisua Pynnönen ei siis ongelmaan löydä.

Kaunokirjallisuuden siirtolaiskuvausten tarkastelun liittäminen tutkimukseen merkitsee sitä, että kirjallisuussosiologia on ymmärretty hyvin väljästi.

Siirtolaiskirjallisuus on jaettu erilaisiin aihepiireihin, joita ovat esim. vähemmistön suhde valtakulttuuriin, kieleen, identiteettiin, entiseen kotimaahan. Mielenkiintoista on, että kirjallisuus on ilmestynyt 30 vuoden kuluessa, ja uusimmissakin tuotoksissa yksilön sopeutumisen ja yhteisöllisen suomalaisidentiteetin säilyttäminen ovat yleisiä teemoja. Aihepiirejä on monia ja toteutuksia

myös. Pynnösen tutkimuksessa siirtolaiskuvauksia pidetään sinänsä arvokkaina, koska niiden katsotaan dokumentoivan siirtolaisten kokemuksia. Moneen suuntaan leviäviä ongelmia tuottaa kuitenkin se, että kaunokirjallisuutta ei voi pitää suorana dokumenttina.

Pentti Saarikoski on luonnehtinut ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden tasoa ”hellyttävän surkeaksi”. Arvottamistapoja on monia, ja Marja-Liisa Pynnönen tuokin tutkimuksessaan esille, että esteettisten arvotuksien ohi onkin usein mennyt oman äidinkielen ja siirtolaisidentiteetin vahvistaminen.

Tutkimuksesta paljastuu didaktinen tavoite. Pynnönen haluaa tukea ja edistää Ruotsissa asuvien suomalaisten kirjallisuutta sekä korostaa, että ruotsinsuomalaisilla on tutkimisen arvoinen ja omanlaisensa kirjallinen kulttuuri. *Siirtolaisuuden vanavedessä* on pioneerityö, jossa on kartoitettu ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden taustoja. Tämän tutkimuksen pohjalta on mahdollista syventää ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden tutkimusta ja avata silhen toisenlaisiakin näkökulmia.

Tuija Takala

Saapuneita julkaisuja/ Publications received

Muuttoliikekirjallisuus

- Appelo, Carlton E.:** Altoona. Wahklakum County, Washington. Ilwaco 1984, 88 p.
- Appelo, Carlton E.:** Cottardi Station. Wahklakum County, Washington 1980, 80 p.
- Appelo, Carlton E.:** Knappton. The First 50 Years. Pacific County, Washington 1975, 88 p.
- Beijbom, Ulf:** Svenskamerikanskt. Människor och förhållanden i Svensk-Amerika. Växjö 1990, 248 s.
- Bender, Henning & Larsen, Birgit (eds.):** Danish Emigration to New Zealand. Translations: Karen Velen. Published by the Danes Worldwide Archives to commemorate New Zealand's Sesquicentennial.
- Bäck, Henry & Peura, Markku:** Finska och Jugoslaviska invandrarföreningar i Sverige. Delegationen för invandrarforskning, DEIFO, Rapport nr 15. Stockholm 1990, 63 s.
- Castles, Stephen & al.:** Here for Good. Western Europe's New Ethnic Minorities. Great Britain 1984, 259 p.
- Cruz, Victoria P. & Paganoni, Anthony:** Filipinas in Migration. Big Bills and Small Change. Scalabrini Migration Center, Philippines 1989, 108 p.
- Gottlund, Carl Axel:** Dagbok över mina vandringar på Wermlands och Solörs finnskogar 1821. Malung 1985, 532 s.
- Hammar, Tomas:** Democracy and the Nation State. Aliens, Denizens and Citizens in a World of International Migration. Worcester 1990, 226 p.
- Häggström, Nils & al.:** När finländarna kom. Migrationen Finland-Sverige efter andra världskriget. Uppsala 1990, 292 s.
- Hujanen, Taisto & Koiranen, Kimmo:** Siirtolaisuus suomalaisissa sanomalehdissä vuosina 1880–1939 ja 1945–1984. Siirtolaisuusinstituutti, Tutkimuksia-Forskningsrapporter-Research Reports, No 6. Turku 1990, 200 s.
- Joly, Daniele & Cohen, Robin (eds.):** Reluctant Hosts: Europe and its Refugees. Worcester 1989, 237 s.
- Jupp, James & al. (prepared):** The Political Participation of Ethnic Minorities in Australia. Centre for Immigration and Multicultural Studies. The Australian National University 1989, 110 p.
- Järvi, Esa:** An American-Finnish-American Practical Dictionary. Suomi-amerikka-suomi käytännön sanakirja. 1986, 158 s.
- Järvi, Esa:** Rapakon takana rymyämässä. 1986, 110 s.
- Karjalainen, K.F.:** Ostjakit. Matkakirjeitä Siperiasta 1898–1902. Vaasa 1983, 154 s.
- Kostiainen, Auvo (ed.):** Finnish Identity in America. Institute of History, General History, University of Turku, Publication 11. Turku 1990, 125 p.
- Kostiainen, Auvo:** Loikkaarit. Keuruu 1988, 284 s.
- Kunz, Egon F.:** Blood and Gold. Hungarians in Australia. Australia 1969, 301 p.
- Kunz, Egon F.:** The Intruders. Refugee Doctors in Australia. Canberra 1975, 154 p.
- Lagercrantz, Richard (red.):** Finland-Sverige. Bilden och verkligheten. Delegationen för invandrarforskning, DEIFO, Rapport 12. Stockholm 1989, 152 s.
- Laine, Edward W.:** Archival Sources for the Study of Finnish Canadians. Sources d'Archives sur les Finno-Canadiens. National Archives of Canada 1989, 104 p.
- Laitinen, Irmeli & Oksanen, Leena:** Pakolaisena Suomessa. Selvitys v. 1983 Suomeen saapuneiden Indoklinan pakolaisten sijoittumisesta yhteiskuntaan pakolaiskeskuksesta muuton jälkeen. Sosiaalihuollituksen raporttisarja, 11/1986. Helsinki 1986, 48 s.
- Lehtola, Ilkka:** Kylät murroksen puristuksessa. Alueellinen näkökulma Lapin maaseudun tilaan ja tulevaisuuteen. Lapin seutukaavaliitto, sarja A, nro 106. Rovaniemi 1990, 178 s. + liitteet.
- Liebkind, Karmela (ed.):** New Identities in Europe. Immigrant Ancestry and the Ethnic Identity of Youth. Worcester 1989, 282 p.
- Lindstedt, Juha P.:** Kartoitus suomenvietnamläisten oppilaiden koulunkäyntiin liittyvistä ongelmista pääkaupunkiseudun peruskoulujen yläasteella. Helsingin yliopisto, kasvatustieteiden laitos 1988, 60 s.
- Löytönen, Markku (toim.):** Matka-arkku. Suomalaisia tutkimusmatkailijoita. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 502. Hämeenlinna 1989, 422 s.
- Matteson, Jean M. & Matteson, Edith M.:** Blossoms of the Prairie: The History of the Danish Lutheran Churches in Nebraska. Askov 1988, 247 p.
- Mattila, Tuulikki:** Australlansuomalaisten elinolot ja sopeutuminen. Pro gradu -tutkielma, Turun yliopisto 1990, 71 s.

- Mickelsen, Mary W.B.:** *The Northern Light. An American Looks at Finland and Scandinavia.* USA 1955, 537 p.
- Mickelsen, Mary W.B.:** *Wilhelmina. Much is to Learn ... Much to Forget.* USA 1988, 287 p.
- Monikulttuuriseen Suomeen.** Oikeusministeriön asettaman kansanryhmän jäsenyyteen perustuvaa syrjintää selvittävän työryhmän muistio. Helsinki 1990, 51 s.
- Mångfald mot enfold.** Slutrapport från kommissionen mot rasism och främlingsfientlighet. SOU-serie, Statens offentliga utredningar 1989:13. Göteborg 1989, 153 s.
- Nevalainen, Pekka:** *Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla.* Keuruu 1990, 445 s.
- Norse Heritage 1989 Yearbook.** The Norwegian Emigration Center. Stavanger 1989, 163 p.
- Nyman-Kurkiala, Pia:** *Kedjeättervandringen från Jakobstadskolonin. En fallstudie i innovationsspridningens betydelse för finlandssvensk migration.* Institut för finlandssvensk samhällsforskning, Forskningsrapporter, 10. Åbo 1990, 218 s.
- Oh, Wawina!** *From Then 'til Now.* Wawina Community Activities Club 1990, 215 p.
- Paganoni, Anthony:** *Beyond Philippine Shores: What's it like? (Paano Ba Ang Mabuhay Sa Ibang Bansa).* Scalabrini Migration Center, Philippines 1986, 164 p.
- Paganoni, Anthony (ed.):** *Migration from the Philippines.* Scalabrini Migration Center, Philippines 1984, 244 p.
- Pitkäranta, Merja & Simpanen, Matti:** *Paluumuuttohalukkuus Turun seudulla. Siirtolaisuusinstituutti, Tutkimuksia-Forskningsrapporter-Research Reports, No 7.* Turku 1990, 86 s.
- Pynnönen, Marja-Liisa:** *Siirtolaisuuden vanavedessä. Tutkimus ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden kentästä vuosina 1956-1988.* Tampere 1991, 399 s.
- Religionsguiden.** Adressförteckning över trosamfund bland invandrare och minoriteter. Statens invandrarverk, Tranås 1989, 95 s.
- Rinne, Irene:** *Suomen pakolaispolitiikka. Valtion kannanotot pakolaiskysymyksessä vuosina 1973-87. Sosiaalihuollituksen raporttisarja, 21/1989.* Helsinki 1989, 118 s.
- Ripatti, Tuula (toim.):** *Muukalaisviha, rasismi, Suomi – Mistä on kysymys? Seminaariraportti pakolaisasiain neuvottelukunnan järjestämästä tiedotusseminaarista Helsingissä 25.1.1990.* Sosiaalihuollitus, Helsinki 1990, 56 s.
- Ripatti, Tuula:** *Pakolaisten koulutus sopeutumisen välineenä ja vähemmistöpoliittisena toimintana.* Sosiaalihuollituksen raporttisarja nro 16/1988. Sosiaalipolitiikan pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto, Helsinki 1988, 97 s.
- Räsänen, Eila:** *Finska krigsbarn separationsupplevelser i barndomen och konsekvenser i vuxenålder. Delegationen för invandrarforskning, DEIFO, Rapport nr 17.* Stockholm 1990, 125 s.
- Second Growth.** *The early Years in Cedar Valley.* 1990, 137 p.
- Storck, Cissi (red.):** *Rapport från Nordiska ministerrådets seminarium om återvandringsfrågor i den 15-16 mars 1989.* Nordisk Ministerråd; NAUT-Rapport 1989:9. Köpenhamn 1989, 212 s.
- Straubhaar, Thomas:** *On the Economics of International Labor Migration.* 1988, 256 s.
- Suomi ja ihmisten liikkuvuus** muuttuvassa Euroopassa. *Finland och människornas rörlighet i ett Europa som förändrat. Siirtolaisuusasiain neuvottelukunnan mietintö XIV. Komiteamietintö-Kommittébetänkande 1990:46.* Helsinki 1990, 108 s.
- Svanberg, Ingvar & Runblom, Harald (red.):** *Det mångkulturella Sverige. En handbok om etniska grupper och minoriteter.* Värnamo 1990, 509 s.
- Svensk ekonomi och europaintegrationen.** *Bi-laga 2-5 till LU 90.* Stockholm 1989, 286 s.
- Svensk invandrarforskning.** *En projektkatalog. Delegationen för invandrarforskning, DEIFO, Rapport 16.* Stockholm 1990, 209 s.
- Tarkiainen, Kari:** *Finnarnas historia i Sverige 1. Inflyttarna från Finland under det gemensamma rikets tid.* Vammala 1990, 398 s.
- Valtonen, Niilo:** *Amazonas – maa ja maailma. Muistelmia ja matkakuvia Brasiliasta neljältä vuosikymmeneltä.* 188 s.
- Weidlich, W. & Haag, G. (eds.):** *Interregional Migration. Dynamic Theory and Comparative Analysis.* Berlin 1988, 387 p.
- Venna, Sirkka-Liisa:** *Ulkomailla asumisen vaikutus lapsen äidinkielen.* Helsingin yliopisto, kasvatustieteiden syventävien opintojen tutkielma. Maaliskuu 1989, 83 s.

Muut julkaisut

- Arajärvi, Pentti & Skinnari, Jouko:** *Eurooppa ja Suomi. Euroopan taloudellinen yhdentyminen, työelämä ja sosiaaliturva.* Jyväskylä 1990, 399 s.

- Arbetsmarknadsmyndigheter i Norden 1989.** Työvoimaviranomaiset Pohjoismaissa 1989. Telefon- och adresskatalog. Nordisk minister-råd; NAUT-Rapport 1989:3. Stockholm 1989, 97 s.
- Dokumentteja Inkerinmaalta.** Suomen ja Itä-Euroopan kielten ja kulttuurien tutkimusyksikön julkaisuja. Studia Carelica Humanistica II. Universitatis Joensuensis 1990. Joensuu 1990, 117 s.
- Finnäs, Fjalar:** Barnens språk i tvåspråkiga familjer och valet av skolspråk. Institutet för finlandssvensk samhällsforskning, Forskningsrapporter, 9. Åbo 1990, 40 s.
- Finnäs, Fjalar:** Fruktansamhetsutvecklingen i finländska kohorter födda 1932–58. En analys av födelseintervall. Väestöntutkimuslaitos; Sarja D 22. Vammala 1988, 40 s.
- Hautamäki, Lauri & Kuitunen, Jorma (toim.):** Aluetiede muuttuvassa yhteiskunnassa. Tampereen yliopisto, aluetieteen laitos, sarja A 8. Tampere 1987, 225 s.
- Henriksson, Markku:** Siirtokunnista kansakunnaksi. Johdatus Yhdysvaltain historiaan. Jyväskylä 1990, 327 s.
- Herberts, Kjell & Högnäs-Sandström, Ann (red.):** Karleby-projektet. En dokumentation av forskning kring tvåspråkighet i Karlebynejden 1987–90. Institutet för finlandssvensk samhällsforskning, Forskningsrapporter 11. Åbo 1990, 135 s.
- Katajala, Kimmo:** Historiikin kirjoittajan opas. Jyväskylä 1990, 162 s.
- Kettunen, Juha:** Työllistyminen, työvoiman liikkuvuus ja työttömän taloudellinen asema. ETLA, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos B 67. Helsinki 1990, 121 s.
- Kettunen, Juha:** Työttömyysturvan vaikutukset työn etsintään. ETLA, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos C 49. Helsinki 1989, 104 s.
- Kharchev, A.G. & Roos, J.P. (eds.):** Sociology and Society in Finland and the Soviet Union. 10 Years of Finnish-Soviet Co-operation. Publications of the Commission for Scientific and Technical Co-operation between Finland and USSR. Helsinki 1990, 185 p.
- Koivukangas, Einari:** Elämän koulussa. Saarijärvi 1990, 271 s.
- Kostiainen, Auvo:** "Uuden historian" nousu. Amerikkalaisen historiankirjoituksen suuntautuminen toisen maailmansodan jälkeen. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja-ser. C, osa-tom. 41. Vaasa 1983, 63 s.
- Kukkonen, Einari:** Isoisän gramofoni. Suomalaisen levyiskelmän vaiheita 1929–39. Jyväskylä 1980, 287 s.
- Laaksonen, Pekka & Mettomäki, Sirkka-Liisa (toim.):** Inkerin teillä. Kalevalaseuran vuosikirja 69–70. Helsinki 1990, 284 s.
- Lilja, Reija & al.:** Työttömyys ja työmarkkinoiden joustavuus Suomessa. Työpoliittinen tutkimus nro 6. Helsinki 1990, 406 s.
- Lilja, Reija & al.:** Unemployment and Labour Market Flexibility: Finland. Geneva 1990, 220 p.
- Lindgren, Jarl:** Towards an Aging Society. Some Demographic and Socioeconomic Aspects of Population Aging in Finland. Väestöntutkimuslaitos, Sarja D 25. Vammala 1990, 118 s.
- Raumolin, Jussi:** Suomalaisen kaupan toimintamahdollisuudet Euroopan yhdentymässä. Challenges Facing the Finnish Retail and Wholesale Trade as Regards the Integrated European Market in the 1990s. ETLA, Sarja B 65. Vantaa 1990, 173 s.
- Rikkinen, Kalevi:** Suomen aluemaantiede. Helsingin yliopisto, Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus. Vammala 1990, 106 s.
- Ritamies, Marketta:** Väestöalan kehitysyhteistyö. Taustaselvitys ja ehdotus Suomen avun suuntalinjoiksi. Väestöntutkimuslaitos, Sarja D 24. Vammala 1989, 116 s.
- Suomalainen väestörulettei** – viisi näkökulmaa Suomen väestön tulevaisuuteen. Väestöliitto, Kolmikantasarja 12. Vammala 1990, 201 s.
- Sveum, Tor:** Litteratursök i nordiske databaser. Universitetet i Tromsø 1990, 75 s.
- Tuohinen, Riitta:** Työlle vileä sukupolvi? Nuorten työlle antamista merkityksistä, niiden tutkimisesta ja tulkinnasta. Työpoliittinen tutkimus nro 1. Helsinki 1990, 159 s. + liitteet.
- Virtaranta, Pertti:** Kulttuurikuvia Karjalasta. Ihmisiä ja elämäntilanteita rajantakaisessa Karjalassa. Jyväskylä 1990, 310 s.
- Virtaranta, Pertti:** Vienen kylä kiertämässä. Karjalaiskylä entistä elämää Venehjärvestä Kostamukseen. Vammala 1978, 287 s.
- Väänänen, Kyösti:** Herdaminne för Ingermanland, I. Lutherska stiftstyrelsens församlingarnas präster och skollärare i Ingermanland under svenska tiden. Borgå 1987, 346 s.

Ohjeita kirjoittajille

Siirtolaisuus – Migration on monikielinen lehti, joka julkaisee siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyviä tieteellisiä sekä populaareja kirjoituksia.

Käsitteelliseen merkitään kirjoittajan nimi, osoite, oppiarvo, virka-asema ja toimipaikka sekä maininta kirjoituksen taustasta. Toivotavaa olisi myös käsitteellisen alkuun liitettävä johdantokappale sekä kirjoittajan kuva. Suositeltava maksimipituus on 10 liuskaa (28 riviä/liuska). English summarya varten on laadittava n. 100 sanan tiivistelmä suomeksi tai englanniksi erilliselle paperille.

Otamme vastaan myös kirja-arvosteluja, katsauksia ja kommentteja siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyvään kirjallisuuteen tai tutkimustoimintaan.

Kuviot ja taulukot (puhtaaksi piirrettyinä) on laadittava erilliselle paperille. Lähteviitteet sijoitetaan kirjoituksen sisään siten, että ensin

on kirjoittajan sukunimi, sitten kirjoituksen painovuosi ja viittauksen sivunumerot (esim. Allardt 1965, 13–14).

Lähdeluettelo liitetään loppuun otsikolla ”Kirjallisuus” tekijän nimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Lähteestä ilmoitetaan kirjoittajan sukunimi, etunimi, teoksen nimi, painopaikka ja -vuosi, esim. Allardt, Erik ja Luttunen, Yrjö: *Sosiologia*. Porvoo 1972. Lehtiartikkeleista ja julkaisusarjan osista ilmoitetaan kirjoittajan sukunimi, etunimi, kirjoituksen nimi, julkaisun nimi, vuosikerta, ilmestymisvuosi, lehden numero ja artikkelin sivunumerot, esim. Frank, Andre Gunder: Kolmas maailma ei ole erilainen. *Sosiologia* 8, (1970):2, s. 9–21.

Artikkelit pyydetään toimittamaan mieluiten disketillä (DOS-käyttöjärjestelmä: Word Perfect-, Teko- tai ASCII-muodossa). Lisäksi pyydetään lähettämään käsitteellisestä myös paperitulostus.

Instructions to Contributors

Siirtolaisuus – Migration is a multilingual journal, which publishes both scholarly and popular articles relating to international and internal migration.

Manuscripts should include information concerning the author's name and address, academic degrees, occupation and place of work, and some description of his or her background. An introductory paragraph at the beginning of the manuscript would be appreciated, with a photograph of the author. The recommended maximum length for articles is ten pages (at 28 lines/1560 characters/page). Articles should be accompanied by a separate summary in English, of about 100 words.

We also accept book reviews, surveys and reports, and comments on literature or research relating to international or internal migration.

Figures and Tables should be submitted in camera-ready form on separate pages. Sources referred to should be cited within the text, using the format: author's surname, year of

publication of the text cited, and page references (e.g. Auerbach 1955, 13–14). A bibliography or list of sources should be given at the end of the manuscript, with the source authors listed in alphabetical order. Sources should be cited as follows: Author's or authors' surname(s), forenames, title of text, and place and date of publication; e.g. Auerbach, Frank: *Immigration Laws of the United States*. Indianapolis, Indiana 1955.

Articles in periodicals and series should be cited using the format: Author's surname(s), forenames, title of text, title of periodical, volume number, year of publication, issue number, and page references; e.g. Saarinen, Oiva: The pattern and impact of Finnish settlement in Canada. *Terra* 79 (1967):4, p. 16–23.

Manuscripts may also be submitted in machine-readable form, on diskettes using DOS and Word Perfect, Teko, or as text only (ASCII format). Diskettes should be accompanied by a printout of the text.

Tietoa suomalaisesta siirtolaisuudesta...

Olavi Koivukangas

Delaware 350. Amerikansiirtolaisuuden alku. Amerika-emigrationens början. The Beginning of Finnish Migration to the New World. Turku 1988, 84 p. 70 mk

Orvo Bogdanoff, Ismo Söderling

"Minulla on niin ikävä...". "Jag har så ledsamt...". "I feel such a longing...". Amerikansuomalaisten postikorttien näyttelyjulkaisu. Amerika-finländarnas postkortsutställningskatalog. Finnish-American Postcards Exhibition Catalog. Turku 1988, 128 p. 90 mk

Jouni Korkiasaari

Suomalaiset maailmalla. Suomen siirtolaisuus ja ulkosuomalaiset entisajoista tähän päivään. Turku 1989, 161 s. 100 mk

Taisto Hujanen, Kimmo Koiranen

Siirtolaisuus suomalaisissa sanomalehdissä vuosina 1880–1939 ja 1945–1984. Siirtolaisuusinstituutti, tutkimuksia nro 6. Turku 1990, 200 s. 50 mk

Merja Pitkäranta, Matti Simpanen

Paluumuuttohalukkuus Turun seudulla. Siirtolaisuusinstituutti, tutkimuksia nro 7. Turku 1990, 101 s. 50 mk

**Siirtolaisuusinstituutti/
Institute of Migration
Piispankatu 3
20500 Turku, Finland**